Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 237 (2221). СЕШАНБА 9 ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Ҳал қилувчи йилнинг меҳнат вахтаси

ЭКСКАВАТОРЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Экскаватор заводи коллективининг беш йиллик ҳал қилувчи йили учун олган социалистик мажбуриятида шундай банд бор: «1973 йилда халқ хўжалиги учун 1200 та экскаватор етказиб берамиз, планга қўшимча 100 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб реализация қиламиз». Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида фаол қатнашаётган корхона ишчилари ўтган даврда фидокорона меҳнат қилдилар. Тез ва соз ишланганлиги туфайли тўққиз ойлик план топшириғи муддатидан анча олдин бажарилди.

Шу кунларда корхона цехларида Улуғ Октябрнинг 56 йиллиги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик олтин тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун бошланган мусобақа қизғин тус олмоқда. Авиация заводининг донгдор фрезерчиси, СССР Олий Совети депутати А. Девятованинг бу ердаги 35 издоши 1971 — 75 йиллар шахсий планини муваффақиятли бажариб қўйиб, ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқда. 15 экскаваторчи беш йилликнинг сўнгги йили топшириқларини шараф билан бажариш арафасида турибди. 60 дан ортиқ ишчи ўз меҳнат календарида янги йилнинг турли ойларини қаршилаб олган.

Ишлаб чиқариш илғорлари корхона тежам фондини яратишга алоҳида эътибор беришяпти. Уларнинг ғайрат-ташаббуси туфайли ҳозирнинг ўзидаёқ ўн тоннадан ортиқ металл, кўплаб миқдорда электр энергияси ва шартли ёқилғи тежаб қолинди.

Тошкент тепловоз депосининг моҳир машинисти Нозим Ҳасанов темир йўлда меҳнат қила бошлаганига 30 йилдан ошди.

СУРАТДА: моҳир машинист Н. Ҳасанов.

М. Нуриддинов фотоси.

● *«Минглар шартномаси»—амалда*

МЕҲНАТДА МУСОБАҚАДОШЛАР

Пойтахтдаги Собир Раҳимов район меҳнаткашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида Боку шаҳридаги Ленин района меҳнаткашлари билан социалистик мусобақа олиб боришмоқда. Бу мусобақа шу йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида давлат план топшириқларини муваффақиятли адо этишнинг муҳим омили бўлди ҳамда икки район меҳнаткашлар коллективлари ўртасида илғор иш тажрибаларини ўрганиш имконини берди.

Кеча

Бокудан Ленин райони меҳнаткашлари вакиллари пойтахтимизга етиб келишди. Озарбайжон Компартияси Ленин район комитетининг биринчи секретари Ш. К. Киримов раҳбарлигидаги делегация Собир Раҳимов район партия-хўжалик активи йиғилишида қатнашади, район саноат корхоналарида бўлади ҳамда Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилади.

ҲАМШАҲАРЛАР, СИЗЛАР УЧУН

КОРХОНАЛАРГА — КУЗ НЕЪМАТИ

Ленин райпишчеторги ўтган ҳафтада район корхоналарига 400 тонна картошка сотди.

Бугун

Торгнинг адресига Горькийдан яна 10 та вагонда картошка келтирилди. Бу дала неъмати электротехника, 1, 2 автомобиль ремонти заводида сотилмоқда.

Баъзи корхоналарда картошкаларни саралаб, қишга асраб қўйиш ишлари бошлаб юборилди.

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Революция хиёбони атрофида транспортнинг серқатновлиги айниқса троллейбус ҳайдовчилари учун кўп қийинчиликлар келтириб чиқараётган эди. Ана шу хиёбон бўйлаб айланадиган 8 ва 11 маршрутдаги троллейбуслар энди бу ердан айланмайди. Бу икки маршрут учун айланиш майдони барпо қилинди. Қайтишда бу троллейбуслар йўловчилар серқатнов бўлган Сулаймонова, Киров, Ленинград, Ленин кўчалари бўйлаб юради.

Бугун

2-Шимолий-Шарқ массиви томон 22-маршрутли трамвай қатнай бошлади. Бу маршрут Високовольт массивидан икки километр ўтиб кетади. Қурувчилар бу участкада йўлларни асфальт қилиш билан бирга, кўчаларни ёритадиган чироқлар ўрнатишмоқда.

ОЛДИНДА — УЛКАН ВАЗИФАЛАР

Шаҳар партия комитетининг пленумидан

Илгари хабар қилинганидек, кеча республика Билим уйида Тошкент шаҳар партия комитетининг XV пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилишида ҳамда Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги ордени топширилишида сўзлаган нутқлари асосида шаҳар экономикасини ривожлантиришни янада жадаллаштириш программасини амалга ошириш юзасидан шаҳар партия ташкилотлари олдида турган вазифаларни муҳокама қилди.

Ана шу масала юзасидан шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев доклад қилди.

— 1973 йил 24 сентябрь куни, — деди докладчи, — республикамиз ҳаётида яна бир ёрқин саҳифа бўлиб қолади. Шу куни Ўзбекистон ССР байроғидаги қўш Ленин ордени ёнида Халқлар дўстлиги ордени порлади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев тантанали қўшма мажлисда ва пахтакор республикаларнинг партия-хўжалик активи йиғилишида сўзлаган нутқида Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, халқ зиёлиларининг меҳнат жасоратига юқори баҳо берди, Ўзбекистон экономикасини ушбу беш йилликда ва яқин келажакда янада ривожлантириш бўйича ниҳоятда муҳим вазифаларни илгари сурди.

Бу вазифалар, аввало, саноат ишлаб чиқариш ҳажмини, меҳнат унумдорлигини бирмунча оширишдан, маҳсулот сифатини яхшилаш, корхоналарнинг аниқ, бир меъёрда ишлашини таъминлашдан, янги қувватларни ўз вақтида ишга тушириш ва тўла ўзлаштиришдан иборатдир.

— Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари, — деб таъкидлайди А. А. Хўжаев. Беш йиллик топшириқларини амалга ошириш учун курашда техника тараққиётини жадаллаштириш асосида жамоат ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун курашда катта ютуқларни қўлга киритдилар.

Шаҳар саноати беш йилликнинг биринчи ярмида давлат планини 102,4 процент бажарди. Ана шу даврда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми халқ хўжалик планида белгиланган 17,7 процент ўрнига 20,5 процентга кўпайди. Ана шу ўсишнинг тўртдан уч қисмига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилганлиги қувончлидир.

Пойтахт саноат корхоналари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида муваффақиятли ишламоқда. Маҳсулот реализация қилиш 9 ойлик плани 102,9 процент қилиб бажарилди. Планга қўшимча 42 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги эса 7 процентга ошди.

— Буларнинг ҳаммаси қувончли албатта, — дейди докладчи. — Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, лекин шу муваффақиятларимиз санаб чиқишга эмас, балки камчиликларни, нуқсонларни, хуллас бизнинг олға боришимизга озми-кўпми тўсқин бўлиб турган нарсаларга ҳаммасини тугатишга диққат-эътиборимизни қаратсак тўғри бўлур эди.

Бу сўзлар, аввало, шаҳардаги қолоқ саноат корхоналарига ва бутунлай енгил ва озиқ-овқат саноати, қурилиш материаллари саноати корхоналарига тааллуқлидир. Бу корхоналар 2,5 йиллик якунда тўққизинчи беш йиллик Директиваларн топшириғидан анча орқада қолдилар.

Маълумки, жамият узлуксиз маҳсулот ишлаб чиқармай туриб ривожлана олмайди. Шунга қарамай, шаҳардаги 35 корхона ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини камайтириб юборди. Тепловоз-вагон ремонти, 2 ёғочни қайта ишлаш заводи, «Отделстрой» трестининг қурилиш материаллари комбинати, панелли уй қуриш комбинати, «Юлдуз» тикув фирмаси, «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмаси каби йирик корхоналар шулар жумласидандир.

Маълумки, меҳнат унумдорлигини узлуксиз ошира бориш жамоат ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим омилларидан бири ҳисобланади. Умуман олганда, 2,5 йилда шаҳар саноати меҳнат унумдорлиги бўйича планни ошириб бажарди. Шунинг билан бирга, бир қатор корхоналарда бу кўрсаткич ошиш ўрнига, аксинча пасайиб кетди. Масалан, шу йилнинг 9 ойи якунида пойтахтдаги 28 корхона, жумладан абразив буюмлар комбинати, «Узвторцветмет», пластмасса буюмлари ва рўзғор химияси заводи меҳнат унумдорлигини пасайтириб юбордилар.

Маҳсулот таннархини камайтириш ҳам яна бир муҳим иқтисодий кўрсаткич ҳисобланади. Бу йил маҳсулот таннархини оширган корхоналар сони 50 дан 33 таға қисқарди. Шу вақтнинг ўзида 6 корхонанинг бирида маҳсулот таннархини оширишга йўл қўйилди ва жамғарма планини бажара олмади.

Совет давлати халқ хўжалигининг муҳим тармоғи ҳисобланган капитал қурилишга катта эътибор бермоқда. Ўзбекистон пойтахтида кенг кўламда олиб борилаётган гигант қурилишлар бундан гувоҳлик бериб турибди. 2 йил-у, 8 ойда 850 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди, асосий фонддан 665 миллион сўм ишга туширилди, 1 миллион 330 минг квадрат метр уй-жой қурилди.

Партия XXIV съезди, КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1972 йил) Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI Пленуми капитал маблағ сарфлашнинг самарадорлигини ошириш зарурлигига алоҳида эътибор берди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг Тошкентдаги нутқида бу ҳақда яна бир бор эслатиб ўтди.

— Тошкентдаги капитал қурилиш ишларининг ҳолатига шу нуқтаи назардан қараладиган бўлса, — дейди А. А. Хўжаев, — унга ҳақиқий ғамхўрлик кўрсатиш керак бўлади. Гап шундаки, 2,5 йил мобайнида шаҳарда асосий фонддан 177,7 миллион сўм ишга туширилмади, улардан кўпчилиги ишлаб чиқариш объектларидир. Уй-жой, мактабгача болалар муассасалари, медицина ташкилотлари ва бошқа объектлар қурилишида ҳам катта камчиликлар бор.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг Тошкентда сўзлаган нутқида таъкидлашича, партия томонидан қўйилган мақсадларга эришишнинг тўғри йўли меҳнат, меҳнат ва яна меҳнатдир, ўз қўли билан бахтли ҳаёт қураётган совет кишиларининг завқланиб, моҳирлик билан қилаётган, яхши ташкил этилган меҳнатидир.

Тошкентда меҳнатга коммунистик муносабат намуналарини кўрсатаётган минглаб ажойиб ишлаб чиқарувчилар бор. Ишчи синфининг Л. Казанцева, Е. Губина, Б. Ефремов, А. Девятова, Т. Самиғов каби ажойиб вакиллари ана шулар жумласидандир.

Лекин, афсуски, меҳнатга ҳамма ҳам сидқидилдан муносабатда бўлмаяпти, иш вақтидан ҳамма ҳам унумли фойдаланмаяпти.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг Тошкентдаги нутқида меҳнат интизомига тўхталиб шундай деди: «Меҳнат интизомини ошириш ижтимоий бойликни кўпайтиришнинг шундай бир резервидирки, бу капитал маблағлар сарфлашни талаб қилмайди-ю, аммо катта ва тез самара бериши мумкин».

— Иш вақтининг бекор ўтишига, прогулчиликка, уюшқоқликсизликка, меҳнат бурчига сидқидилдан муносабатда бўлмаётган кишиларга нисбатан қатъий ва шафқатсиз кураш олиб бориш керак, — дейди докладчи. Бу курашга касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ контроли группа ва постлари ҳамда бошқа жамоатчилик ташкилотларини кенг жалб этган ҳолда бошланғич партия ташкилотлари бошчилик қилиши керак.

А. А. Хўжаев ўз докладининг маълум қисмини кадрларни танлаш, улардан ўз ўрнида фойдаланиш ва тарбиялашга, шаҳар корхона ва ташкилотлари томонидан дала меҳнаткашларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатишга бағишлади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни узлуксиз кўпайтириш учун, 4 миллион 850 минг тонналик Ўзбекистон пахтаси учун курашда, — деди докладчи, — республика пойтахти меҳнаткашлари, шаҳар партия ташкилотлари муҳим ўрин эгаллайдилар.

— Биз шаҳарнинг қишлоққа оталиқ ёрдамини кенгайтиришимиз керак, — дейди А. А. Хўжаев.

Хўжалик ва маданий қурилишдаги барча ютуқларимиз, — деди сўзининг охирида докладчи, — тўғридан-тўғри шаҳар партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишлари даражасига боғлиқдир.

Бугунги кундаги энг муҳим ишларимиздан бири шундан иборатки, — деб таъкидлайди А. А. Хўжаев, — шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органлари, газеталаримиз, радио ва телевидение КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқини, пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилиши қарорини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали қўшма мажлиси материалларини меҳнаткашларга ҳар томонлама кенг тушунтириб беришлари керак.

Пленумда КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш юзасидан Фрунзе район партия комитети олиб борган ишлар тўғрисида райкомнинг иккинчи секретари С. Р. Раҳмонов ҳисобот берди.

— Фрунзе ва Сергели районларининг партия ташкилотлари, хўжалик органлари, — дейди докладчи, — техника тараққиётини ҳар томонлама жадаллаштириш тўғрисида партия томонидан белгиланган йўлни оғишмай амалга ошириб бормоқда. Ўтган вақт мобайнида саноат корхоналарида 2650 та янги юқори унумли ускуналар ўрнатилди, бир мингдан ортиқ станок ва механизмлар модернизациялаштирилди, 25 та автомат, механизациялашган поток линиялари ишга туширилди.

Техника тараққиётини жадаллаштириш, хўжалик ислоҳотининг афзалликларидан фойдаланиш, моддий воситалардан тўғри фойдаланиш борасида тинимсиз иш олиб борилганлиги туфайли район саноати 2 йилу тўққиз ой мобайнида планга қўшимча қарийб 12 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлди.

Партия ва ҳукуматнинг кўрсатмасига мувофиқ халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича тадбирлар амалга оширилди. Бу йил халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш 1970 йилдагига нисбатан 3,1 баравар кўпайди.

2 йилу 8 ой мобайнида асосий фонддан қарийб 80 миллион сўмлиги ишга туширилди. Район меҳнаткашлари 80 минг квадрат-метр уй-жой олдилар.

Хизмат кўрсатиш корхоналари тармоқларини кенгайтириш, маиший хизмат кўрсатишнинг янги формаларини жорий этиш натижасида аҳоли жон бошига хизмат қилиш бир мунча яхшиланди ва бир кишига бир йилга 34 сўмга тўғри келди. Савдо ва умумий овқатланиш корхоналари шоҳобчалари доимо кенгайиб бормоқда.

— Шунинг билан бирга, қилинган ишларни анализ қилар эканмиз, — дейди докладчи, — район партия комитети бу ишларда камчиликларни кўриб турибди. Райондаги бошланғич партия ташкилотлари техника тараққиёти, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, жамоат ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг яратиб берган улкан имкониятларидан ҳали ҳам етарли даражада фойдаланмаяптилар. Натижада, ишлаб чиқаришга сарфланган фонддан келадиган фойда паст бўлмоқда, айрим корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш топшириқларининг, меҳнат унумдорлигини ошириш, фойда олиш планини бажара олмаяптилар.

Ҳали ҳам брак буюмлар ишлаб чиқарадиган корхоналар бор. Пластмасса буюмлари ва рўзғор химияси заводи, «Химчистка» фабрикаси, «Ўзбекистон» кўн бирлашмаси ва бошқа корхоналар сифатсиз маҳсулотлари учун кўплаб рекламация олмоқдалар.

Қурилиш ташкилотларида меҳнат унумдорлиги сустлик билан ўсмоқда, ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш муддатлари пайсалга солинмоқда. Шунингдек, уй-жой, маданий-маиший объектлар ўз вақтида қуриб битказилмаяпти.

Прогулчилар ишлаб чиқаришга катта зарар етказмоқдалар. 2 ярим йилда фақат прогулнинг ўзидан кўрилган зарар қарийб 70 минг ишчи-кунига етди. Шу муддатда, корхоналар қўшимча равишда 12 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришлари мумкин эди.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида район партия ташкилотлари олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Беш йиллик планини муваффақиятли бажариш ана шу вазифаларни ҳал этишга боғлиқдир. Район меҳнаткашлари 1973 йил маҳсулот реализация қилиш планини 25 декабрда бажариш, планга қўшимча 4,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича топшириқни 25 процент ошириб бажариш каби мажбуриятлар олишган. С. Р. Раҳмонов шаҳар партия комитети пленумини, Тошкент область партия комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини район партия комитети бюроси номидан ишонтириб айтдики район коммунистлари ва барча меҳнаткашлари ўз олдиларида турган хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги вазифаларни бажариш учун бутун кучларини сафарбар этадилар.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Пленумда шунингдек, Тошкент шаҳар партия конференциясини чақириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Йигирманчи шаҳар партия конференциясини 1974 йил январда ўтказишга қарор қилинди.

● Бизнинг интервью

ВЕНГРИЯ БИЛАН ТАНИШУВ

Шу йилнинг октябрь ойида Венгрия Савдо палатаси билан СССР Савдо-саноат палатаси ҳамда бошқа бир қатор венгер ва совет ташкилотлари ҳамкорлигида Совет Иттифоқида «СССРда Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» деб номланган йирик тадбир ўтказиляпти. Бундан мақсад, шу ишга мутасадди совет ташкилотлари ва мутахассисларини Венгрия экономикаси ва техникаси ютуқлари билан яқиндан таништиришдан иборатдир.

1 октябрдан 5 октябргача Ватанимиз пойтахти Москва шаҳрида «Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» бўлиб ўтди. Сўнгра, бу тадбир 8 октябрда Новосибирск шаҳрида ўтказилди. Ниҳоят, 15 октябрдан 19 октябргача Ўзбекистон пойтахти Тошкент шаҳрида «Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» бўлиб ўтади.

Шу муносабат билан, мухбиримиз Ўзбекистон ССР Савдо-саноат палатасининг раиси Ж. И. Илҳомовага мурожаат этиб, ундан бир неча саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

— Жўра Илҳомовна! Даставвал, газетхонларимизга венгер-совет иқтисодий ва савдо алоқалари тўғрисида қисқача сўзлаб берсангиз?

— Венгрияда металлургия, қурилиш саноати, кончилик, транспорт ҳамда сув хўжалигининг жуда кенг миқёсда гуркираб ўсаётганлиги совет-венгер иқтисодий алоқаларининг ёрқин самарасидир. Совет Иттифоқи томонидан энергетика ва хом ашё материалларининг кўплаб жўнатилаётганлиги Венгрия экономикаси тараққиётида муҳим роль ўйнамоқда. Совет Иттифоқидан сотиб олинган уй қуриш комбинатларида кўплаб квартиралар тайёрланмоқда. Бу, Венгрияда турар жой қурилиши программасини амалга оширишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ўз навбатида, Венгрия Совет Иттифоқига машина ва ускуналар, транспорт анжомлари, саноат истеъмол товарлари, қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати маҳсулотлари етказиб бераётир. Венгриянинг СССРга экспорт қилган товарлари ҳақида гап борар экан, 1972 йилда мамлакатимизга кўплаб «Икарус» маркали автобус, мотоцикл, секцияли поезд ва бошқа маҳсулотлар жўнатилганлигини айтиб ўтиш жоиздир.

«СССРда Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» ҳар икки мамлакат ўртасида иқтисодий ва савдо алоқаларини бундан буён ҳам янада кенг тараққий эттиришга имкон яратиб беради.

— «СССРда Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» программаси ҳақида сўзлаб берсангиз:

— Венгрия экономикаси ва техникаси кунларида қатор тематик лекциялар ўқилади. Бу лекцияларда ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий алоқалар чуқур таҳлил этилади. Жумладан, асбобсозлик, автоматизация ва ҳисоблаш техникаси, машинасозлик, химия ва енгил саноат, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, алоқа техникаси, медицина саноати, атроф муҳитни муҳофаза этиш ва шу каби мавзуларда лекциялар ўқилади.

Бу масалалар юзасидан Венгриянинг кўзга кўринган мутахассис олимлари докладлар қиладилар. Лекциялардан сўнг венгер ва совет мутахассислари ўзаро фикрлашадилар, тажриба алмашадилар, ўзаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш бўйича қатор масалаларни муҳокама этадилар.

Тошкентда Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари

— «СССРда Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» ўтказилаётган шаҳарлар спецификаси нималарга қараб белгиланмоқда.

— Ҳар бир шаҳарда лекциялар тематикаси тақсим этилаётганда шу жойнинг ўзига хос хусусиятлари, маҳаллий ташкилотларнинг истак ва хоҳишлари инобатга олинди. Айтайлик, Москвада ўқилган кўпгина лекциялар у ёки бу соҳани яхлит қамраб олди. Новосибирскда эса лекциялар тематикаси илмий-техникавий йўналишга эга бўлди. Тошкентга келсак, бу ерда Венгрия тўқимачилик саноати, шунингдек, сабзавотчиликни механизациялаш, консерва саноати, қишлоқ хўжалик ҳамда медицина лабораториялари ва бошқа соҳалар салмоқли ўрин эгаллайди.

РАЙКОМ ПЛЕНУМИ

Кеча

Фрунзе район партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум ташкилий масалани ҳамда район партия конференциясини чақириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

Ўртоқ Г. П. Стешенко Фрунзе район партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайланди.

28-район партия конференциясини 1973 йилнинг декабрь ойида ўтказишга қарор қилинди.

Жаҳон жамоатчилиги Чили реакциясининг ҳаракатларини қаттиқ қоралаб, Чили демократик кучлари билан бирдамлигини изҳор этмоқда. Юқоридаги сурат Германия Демократик республикасининг Котбус шаҳрида бўлиб ўтган 25 минг кишилик митингда олинган.

АДН—ТАСС фотоси.

● ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА

ЧЎЛ БАҒРИГА ҚЎЛ СОЛИБ

«Союзгипрорис» лойиҳа институтининг Тошкент бўлими коллективи Ўзбекистон, Тожикистон, Қозоғистон ва бошқа республикалар учун сув хўжалиги иншоотларини лойиҳалаш билан шуғулланади.

Бўлим инженерлари Сирдарё областида қуриладиган зовурларни лойиҳалашга киришдилар. Бу ишнинг халқ хўжалиги учун аҳамияти катта. Лойиҳачиларнинг тавсияси билан 140 минг гектар майдондаги ернинг шўри ювилади.

Бундан ташқари, институтда Г. И. Ильюшенко раҳбарлигида Қизил Урда областида бунёд қилинадиган янги сув иншоотининг лойиҳаси тугалланмоқда. Янги иншоот шу областдаги юзлаб хўжаликларни оби-ҳаёт билан таъминлайди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети Украина колхозчиларини, совхозларининг ишчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва олимларини, қишлоқ хўжалик органларининг, тайёрлаш ва транспорт ташкилотларининг ходимларини, шаҳарлари ва ишчи посёлкаларининг меҳнаткашларини, ғалла учун олиб борилган курашда актив қатнашган ҳамма кишиларни меҳнатдаги катта ғалаба билан — давлатга бир миллиард пуд дон сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар бажарилганлиги билан самимий табрикладилар.

⊙ **Яқин Шарқда уруш ҳаракатлари яна бошланиб кетганлиги муносабати билан Совет ҳукуматининг баёноти эълон қилинган.**

⊙ 8 октябрь куни Катта Кремль саройидаги Екатерина залида Совет — Япония музокаралари бошланди. Ишчанлик вазиятида ва холис ниятлик руҳида ўтган музокаралар чоғида Совет — Япония муносабатларини янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди, баъзи бир актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ БУХАРЕСТ. Руминиянинг Клуж шаҳрида «Клуж музикали кузи» деб аталган анъанавий саккизинчи фестиваль бошланди. Бу фестивалда Руминиянинг таниқли ижрочи коллективлари ва чет эл солистлари иштирок этмоқда. Фестиваль Клуж филармониясининг симфоник оркестри концерти билан очилди. Оркестр Энеску, Стравинский ва Барток асарларини ижро этди.

Фестиваль чоғида Руминия радиоси ва телевидениесининг симфоник оркестри, «Мадригал» хори, Ясси филармониясининг симфоник оркестри классик музика шинавандалари учун концертлар қўйиб беради.

⊙ БУЭНОС-АЙРЕС. Чили Компартияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзоси Родриго Рохас билан Компартия Марказий Комитетининг аъзоси Паскуаль Барраса Чили ҳарбийлари қўлига тушиб қолди. Уларнинг ҳаёти таҳдид остида қолмоқда. Маъмурлар уларнинг тақдири тўғрисида бирон нарса хабар қилишдан бош тортмоқдалар. Чили Компартиясининг бу ерда бўлган вакиллари ана шуни маълум қилдилар.

Қаттиқ репрессия, оммавий қамаш ва ҳамма жойда ўтказилаётган тинтув ва ушлаб олишларга қарамай Чилида Чили коммунистларининг матбуот органи бўлган «Сигло» газетаси яширин тарзда чиқа бошлаганини ҳам улар хабар қилишди.

⊙ БЕРЛИН. Шу йилнинг уч квартали мобайнида Германия Демократик Республикасида 55 мингга яқин янги квартира қурилди. Республика аҳолисидан 180000 киши янги уйларга кўчиб кирди. Умуман тўққиз ой мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7500 квартира кўп фойдаланишга топширилди. Германия Демократик Республикаси эълон қилинганлигининг 24 йиллиги арафасида қурувчилар муваффақиятли ишининг чиқарилган якунлари ана шундай.

⊙ ЛОНДОН. «Ллойдс режистер оф шиппинг» жамиятининг маълумотларига кўра, ўтган йили жаҳонда жами ҳажми 949.336 тонна келадиган 371 кема ғарқ бўлиб кетган ёки ёнғин натижасида йўқ бўлган.

(ТАСС).

ИМКОНИЯТЛАРИМИЗ КАТТА

Пахтакор республикаларнинг партия-хўжалик актив йиғилишида ёрқин нутқ сўзлаган ўртоқ Л. И. Брежнев пахта, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш учун суғориладиган ерлардан янада яхшироқ фойдаланиш зарурлигини таъкидлади. Ана шу тантанали йиғилиш қатнашчиси бўлганим билан бахтиёрман. Мен меҳнат қилаётган трактор заводининг коллективи қишлоқ меҳнаткашларининг ана шу вазифани ҳал этишларида ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Бунинг исботи учун маҳсулот реализация қилиш тўққиз ойлик плани коллективимиз томонидан анча ошириб бажарилганлигини айтишнинг ўзи кифоядир. Дала меҳнаткашларига пландан ташқари юзлаб трактор ва прицеплар, 1,5 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар етказиб берилди.

Бундай ютуқларга тракторсозларнинг фидокорона меҳнатлари, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили учун қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятни муддатидан илгари бажариш учун олға интилаётганликлари туфайли эришилди.

Тошкентда бўлиб ўтган тантанали Қўшма Мажлисда Леонид Ильич нутқида айтилган катта резервлар — меҳнат интизоми ҳақида ҳам гапиришга тўғри келади. Ҳақиқатда ҳам меҳнат интизомини ошириш ижтимоий бойликни кўпайтиришнинг шундай бир резервидирки, бу капитал маблағлар сарфлашни талаб қилмайди-ю, аммо катта ва тез самара бериши мумкин. Шунинг учун цех партия ташкилоти ҳамда касаба союз активлари ишлаб чиқаришнинг ана шу резервидан тўла-тўкис фойдаланиш тадбирларини кўрмоқда.

Ватаннинг олий мукофотидан руҳланган тракторсозлар шу кунларда ўзига хос ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. Коллектив ўртасидаги социалистик мусобақанинг олдинги сафида А. Иванов, Г. Самоевский, Т. Ҳайдаров каби ўнлаб ишчилар бормоқдалар. Бу ишчилар топшириқларини 130—140 дан бажариш билан бирга, социалистик мабжуриятларни ҳам шарафли адо этмоқдалар.

Х. НУРУЛЛАЕВ,
трактор заводи шестерналар цехининг созловчиси, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, МЕҲНАТНИ ТАШКИЛ ЭТИШ, ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ МИҚДОРИНИ КУПАЙТИРИШ, ЛАНДОВУРЛИК ВА БЮРОКРАТИЗМ БИЛАН ШАФҚАТСИЗ ҚУРАШИШ — ПАРТИЯ ИЧКИ СИЁСАТИНИНГ МАРКАЗИЙ ВАЗИФАСИДИР.

В. И. ЛЕНИН.

ҲАММА ЕРДА — шаҳримиз корхоналарида, қурилишларда, ташкилот ва муассасаларда беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили планларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа тобора авж олмоқда. Ҳозирги қайноқ дамларда мусобақа қатнашчиларининг ижодий активлиги янада ёрқин намоён бўлмоқда, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш уларнинг эҳтиёжига айланиб бораяпти.

Тошкент меҳнаткашлари самолётсозлик заводининг фрезерчиси Альбина Девятова, тўқимачилик комбинатининг тўқувчилари Лидия Казанцева, Евгения Губина, «Миконд» заводининг ишчиси Анна Ершова ва бошқа ишчиларнинг номини яхши билишади.

Улар ўз шахсий топшириқларини бажаришда юксак онглилик намунасини кўрсатиб, меҳнатсеварликлари билан минглаб ишчиларни зарбдор меҳнатга жалб этдилар. Уларнинг «Беш йиллик — муддатидан илгари!» шиорини Тошкентнинг ишчи коллективлари якдиллик билан қўллаб-қувватлади.

Аммо халқ хўжалиги топшириқларининг муваффақиятли адо этилиши, ҳар қачонгидан ҳам ҳозир меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим омиллари—зарбдорларча меҳнат қилиш маҳорати, касб маданияти, уюшқоқлик ва интизомга боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Тошкентда республикамизга Халқлар дўстлиги орденини топширишда сўзлаган нутқида бундай деган эди:

«Баъзи корхоналарда, колхозлар, совхозлар, муассасаларда меҳнат интизоми оқсаётганлигини, ўзининг бевосита меҳнат бурчига бепарволик билан қараётган кишилар ҳали ҳам борлигини кўриб туриб, ундан кўз юмишга ҳаққимиз йўқ. Бундай ҳоллар билан жуда кескин кураш олиб бориш зарур. Меҳнат шарафини авайлаб асраш керак, буни унутиб қўяётганлардан эса жуда қаттиқ талаб қилиш лозим. Партия ташкилотлари совет органлари, касаба союзлари, комсомол бу тўғрида доимо ғамхўрлик қилишлари керак».

Партия кишиларда сидқидиллик, интизомлилик каби сифатларни тарбиялашга доимо эътибор беришга даъват этади, бунинг учун коллективларда ўзаро талабчанлик вазиятини яратиб бориш лозим. Чунки, ўз-ўзига ва ўртоқларга нисбатан талабчанлик ишчи виждони ҳиссини мустаҳкамлайди.

Зарбдор, ҳалол меҳнат — барча ютуқларимизнинг замири, беш йиллик топшириқлари муваффақиятли бажарилишининг гаровидир.

Фактлар нима дейди?

ТАЖРИБА-МЕХАНИКА ЭКСКАВАТОР РЕМОНТИ ЗАВОДИ ЙИЛНИНГ 8 ОЙИДА:

- 49 МИНГ СУМ КАМ МАҲСУЛОТ РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИНДИ.
- 167 ИШЧИ ПРОГУЛ ҚИЛИШИ НАТИЖАСИДА 1688 ИШ КУНИ ЙУҚОЛДИ.
- ЗАВОД БЕЛГИЛАНГАН ИШ ВАҚТИГА ҚУШИМЧА 1020 СОАТ ИШЛАШГА МАЖБУР БУЛДИ.
- КАДРЛАР ҚУНИМСИЗЛИГИ 20 ПРОЦЕНТДАН ОРТИБ КЕТДИ.

Вақтинг кетди— нақдинг кетди

Корхонанинг хўжалик экономик фаолияти ишнинг ташкил этилиш даражаси ва ишлаб чиқариш интизомининг ҳолати билан юқоридаги рақамларнинг бевосита алоқаси борми? Албатта бор.

Заводдаги кўнгилсизликлар (бу йил, айниқса, бир неча ойдан буён план ва топшириқларни узлуксиз бажараолмаяпти) биринчи навбатда: моддий-техника таъминоти ёмон аҳволдалиги, энг қийин пайтларда бир текисда меҳнат қилиш ва ишлаб чиқариш режимини ташкил эта билмасликдан келиб чиқмоқда.

Корхонада ишлаб чиқариш нотекис бормоқда: биринчи ўн кунликда ойлик маҳсулот ҳажмининг 10—12 проценти ишлаб чиқарилади. Охирида эса, иккидан уч қисми; бу эса ишлаб чиқаришда катта-катта йўқотишларни юзага келтирмоқда. Технология ва меҳнат интизомининг бузилишига олиб келмоқда.

Бу ерда яна ўрнини тўлдириб бўлмайдиган нарсалардан бири, кўрилган моддий зарарлардир. Бир қатор цех ва участкалар ўртасида ойнинг охирида ҳайбаракаллачилик қилиш одатга айланиб қолган. Завод ишчиларида шундай фалсафа бор. «Ойнинг бошларида заводга бормасак ҳам бўлаверади, барибир иш йўқ», — дейишади улар.

Шунинг учун ҳам, ишга кеч қолишлар одатга айланган. Ҳар куни ўнлаб ишчилар ишни кеч бошлайдилар. Стропильшик В .Новожилов, токарь П. Фомин (4-цехдан) токарь В. Перелет, В. Нам (6-цехдан), шунингдек, инженер-техник ходимлардан 4-цех мастери Ю. Вертолетов, 1 ва 3-цех экономистларидан Р. Пак ва Н. Федороварлар ҳар куни 7—25 минутдан кеч қолишга ўрганиб қолишган.

Иш вақтини бундай йўқотилишига тушликка эрта чиқиб, кеч иш бошлаш ҳам қўшилади. Корхонада тушлик комплекс ҳолда тарқатилади. Бу яхшига ўхшайдику-я. Лекин столларга овқат тушлик бошланишидан 20—25 минут олдин қўйилади. Натижада, ишчилар овқатни иссиғида ейиш учун ишдан эрта чиқишга мажбурлар. Улар ошхона очилгунча, навбат кутиб туришади.

Иш тугашидан ярим соатларча олдин шундай манзарани кўриш мумкин. Ўнлаб ишчилар заводнинг дарвозаси олдидан кетишга рухсат берилишини сабрсизлик билан кутиб туришади.

Корхонада прогул қилиш ҳам авж олган. 1688 ишчи кунини йўқотиш ёки 15,3 минг норма соатини йўқотиш — бу кўпми, ё оз? Ўзингиз ўйлаб кўринг. Агарда бу вақтлардан унумли фойдалана олинганида эди, 10 экскаваторни ремонт қилиш, 100 дизелни, 30 дан ортиқ вагон-ётоқхонани қуриш имкони бўлар эди.

Тўғри, завод раҳбарлари ҳам бундай ҳисоб-китобни қилишга уста. Лекин улар буни тан олгилари келмайди. Прогулчилар фақат малакасиз, ишга яқиндагина келган ёш ишчилар ҳисобига бўлмоқда, дейишади. Бироқ, улар прогулчилар кўпроқ заводда анчадан бери ишлаб келаётган малакали ишчилар томонидан қилинаётганини ҳам тан олишлари керак.

Корхонада айрим цех бошлиқларининг хатлари билан ишчиларни, у ёки бу ишларга юбориш ҳам заводга анчагина зарар келтиряпти. Заводда эса булар ҳисобга олинмаяпти.

Ишга спиртли ичимликлар ичиб келиш ҳоллари ҳам содир бўлмоқда. 6-цехнинг мастери Ю. Масалков бўлса, қўл остидаги ишчилар (баъзида Ю. Гадальшин ва Н. Назаровлар) билан иш жойининг ўзида ичкиликбозликни уюштирганлар.

Шундай экан, бу ерда меҳнат унумдорлиги, маҳсулот сифатини яхшилаш учун кураш ҳақида қандай сўз бўлиши мумкин? Ёки бўлмаса, заводда бундай кўнгилсиз воқеаларга бефарқ қараб, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун кураш олиб борилмаяптимикин? Йўқ, бундай эмас, албатта.

Яқинда, 6-цех касаба союз ташкилотининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Меҳнат интизоми кўрилган мажлисда қуйидагича қарор қабул қилинди: «Ичкиликка муккасидан берилган слесарь Қ. Назаровни ишдан бўшатишни завод маъмурияти ва ишчилар комитетидан сўралсин. Токарь Ю. Гадальшин огоҳлантирилсин, Агар у яна бир бор маст-аласт бўлиб юрса, ўз вазифасидан четлаштиришгача жазо чораси кўрилсин. Мастер Ю. Масалковни ўз ишидан олиб ташлаш сўралсин». Ҳақиқатан ҳам тўғри: иш вақтида ичкиликбозликни ташкил қилишга бош-қош бўлган ишлаб чиқариш етакчиларининг коллективга раҳбарлик қилишга ҳеч ҳаққи йўқ. Цех ишчиси Н. Еслин сабабсиз прогул қилганлиги учун ўз ишидан пастроқ вазифага туширилди. Шунингдек, бу цех ишчиларидан 10 киши меҳнат интизомига хилоф иш юргизгани учун 1972 йилнинг 13-маошидан маҳрум этилди (завод бўйича 60 ишчи).

Майда безорилиги учун 15 суткага қамалиб чиққан 4-цехнинг мастери Ю. Вертолётов, мунтазам ичкиликбозлик қилганлиги сабабли слесарь Виноградов ва бошқалар 1973 йилги 13-мукофотни олмайдиган бўлдилар.

Завод ва цехларда ўртоқлик судлари мавжуд. Меҳнат интизомини бузувчиларга қарши самарали кураш олиб боришда уларнинг роли катта эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Бироқ ўртоқлик судларининг фаолияти ҳам талабга жавоб беради, деб бўлмайди. Коллективни коммунистик меҳнат анъаналари руҳида тарбиялашда жанговар қурол бўлган деворий газеталар, завод радиосидан етарли равишда фойдаланилмаётир.

Завод партия бюроси, ишчилар комитети ҳам бу борада ўзининг қатъий йўналишига эга эмас. Шунинг учун ҳам, ўтган бир йилда меҳнат интизомининг аҳволи ва унинг яхшилашдек муҳим масала бирор марта муҳокама қилинмади.

— Шунга қарамай, — дея таъкидлайди партбюро секретари Г. Петухов, — ҳар қандай масалани кўриб чиқиш вақтида меҳнат интизоми эътибордан четда қолмайди.

Бундан кўзланган мақсадга эришилмаяпти деб бўлмайди, албатта.

Корхонада ишидан намуна олса арзийдиган кишилар кўпчиликни ташкил этади. Фидокорона меҳнати ва ўз касбининг моҳир устаси эканлиги билан ҳамкасблари ҳурматини қозониб келаётган слесарь Г. Каштанов, К. Азаров, дурадгор Н. Исамуҳамедов, темирчи И. Оконнит, токарь Э. Сайдалиев ва бошқалар шулар жумласидандир. Ишлаб чиқариш илғорлари қолоқлар билан муросасиз муносабатда бўлиш, юксак коммунистик меҳнат интизоми учун кураш олиб боришда раҳбарларнинг биринчи ёрдамчилари бўлишлари лозим. Шундагина корхона хўжалик фаолиятига доғ бўлиб турувчи кўнгилсиз рақамлар бўлмаслигига, ишлаб чиқаришни қатъий бир меъёрда ташкил қилиш, ички ресурсларни оқилона ишга солиб, халқ хўжалиги топшириқларини сўзсиз бажарилишини таъминлашга эришилади.

М. АВЕРИН.

Сўзсиз сурат.
С. Емгирчиев расми.

ПЛАНЕРКАМИЗ КУН ТАРТИБИДА

Меҳнат интизоми— БОШ МАСАЛА

- МЕҲНАТГА КОММУНИСТИК МУНОСАБАТДА БУЛИШ УЧУН АКТИВ КУРАШАЙЛИК.
- УЗАРО ТАЛАБЧАНЛИК МУҲИТИНИ ЮЗАГА КЕЛТИРИШ — ДАВР ТАЛАБИ.
- ПРОГУЛЧИЛАРГА, ИЧКИЛИКБОЗЛАРГА, БРАКЧИЛАРГА, ҚАРШИ КЕСКИН КУРАШАЙЛИК.
- ТАРБИЯВИЙ ИШДА МОДДИЙ ВА МАЪНАВИЙ ОМИЛЛАРНИ ТУҒРИ УЙҒУНЛАШТИРАЙЛИК...

Прогулчилар уялиб қолишди

Ҳар қандай ишлаб чиқариш соҳасида ҳам юқори меҳнат интизоми давлат планлари ва олинган юксак мажбуриятларни бажаришда муҳим омил ҳисобланади. Бизнинг бошқармамизда ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми ёмон дея олмаймиз. Аксинча, йилдан-йилга бинокорларимизнинг меҳнатга онгли муносабатда бўлиши шаклланиб бормоқда. Борган сари ичкиликбозлар ва прогулчилар ўз қилмишларини ёмон эканлигини англаб етяптилар. Лекин онда-сонда бўлса ҳам интизомни бузувчилар учраб туради.

Яқинда В. Лагутин билан бўлиб ўтган ҳодисани эсламоқчиман. Бу ишчи ўзининг аҳлоқсизлиги билан кўп вақт мастер ва прорабларнинг жиғига тегарди. Охири сабр косаси тўлган участка бошлиғи касаба союз комитетининг мажлисини чақириб, Лагутиннинг хулқини муҳокама қилишни сўради. Илтимос қондирилди. Касаба союз комитети мажлисда прогулчини муҳокама қилгач, маъмурият унга ҳайфсан эълон қилди. Аммо у ёмон одатини ташламади. Тез орада унга охирги огоҳлантириш билан ҳайфсан эълон қилишди. Яна шундай қилса, ишдан ҳайдалишини айтишди. Иш вақтида дайдишга ўрганиб қолган у кимса, мени шунчаки қўрқитишмоқчи, ҳайдай олмайдилар, ўзи бошқармада ишчилар етишмаяпти-ю, деб ўйлаб яна боягидай, ишдан тез-тез ғойиб бўладиган бўлди. Бироқ у янглишди: 1 октябрда уни ишдан бўшатиш ҳақида буйруқ чиқарилди. Касаба союз комитети ҳам маъмуриятнинг буйруғини қувватлади. Меҳнат дафтарчасига: «Меҳнат интизомини қўпол равишда бузганлиги учун ишдан ҳайдалди», деб ёзиб беришди.

Одатда, одам учун биринчи маъмурий чора кифоя қилади. У ўзининг бундай қилмишлари яхши эмаслигини англайди. Яқинда шундай воқеа техника билим юртини эндигина тамомлаб келган Ш. Маманиёзов билан юз берди. Бу йигитчани 40 ГПТУни битиргач, бизга йўллашган эди. У бир неча вақт бинойидек ишлаб юрди, сўнг бирдан ғойиб бўлиб, ярим ой ўтгач яна пайдо бўлди. «Қаёқларда юрибсан», деб сўрашса, — «Институтга кирмоқчи бўлгандим, киролмадим»,—деб жавоб берди. Аввалига уни ишдан бўшатмоқчи ҳам бўлдик, бироқ кейинчалик уни қаттиқ огоҳлантириб, ишга қўйишга қарор қилинди.

Онда-сонда касаба союз комитети ва бошқарма раҳбарлари прогулчиларга қарши маънавийгина эмас, ҳатто моддий жиҳатдан ҳам таъсир кўрсатишга ҳаракат қилишади. Сентябрь ойида механизатор Р. Собахов бир неча кун ҳеч қандай сабабсиз ишга чиқмади. Ишга чиққанида уни кўнгилсиз «совға» билан кутиб олди: қаттиқ ҳайфсан билан маошининг маълум қисмини ушлаб қолиш ҳақидаги қарорни эълон қилишди.

Бундай «совғалар» бир-икки кун ишга чиқмаган ҳар бир прогулчига ҳам тақдим этилади. Бош механика бўлимининг ходими Д. Баланчни ҳам меҳнат интизомини бузгани учун мукофотдан маҳрум қилишди. Бошқармамизда прогулчилар билан курашишда уларга берилган турар жойни олиб қўйиш орқали ҳам таъсир кўрсатиляпти.

Ўз ишини билиб қиладиган софдил, меҳнатсевар, коллективимиз шуҳратини ошираётган кишилар эса бизда доимо иззат-ҳурматда. Барча қулайликлар мукофотлар, йўлланма ва квартиралар ҳам уларга биринчи навбатда берилади. Бизда бундай ишчилар кўпчиликни ташкил этади.

А. ВИНОГРАДОВА,
11-«Висотстрой» тресте 1-қурилиш бошқармаси меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг катта инженери.

«БАЪЗИ КОРХОНАЛАРДА, КОЛХОЗ, СОВХОЗЛАР, МУАССАСАЛАРДА МЕҲНАТ БУРЧИГА ПАРВОСИЗЛИК БИЛАН ҚАРАЕТГАН КИШИЛАР, ҲАЛИ ҲАМ БОРЛИГИНИ КУРИБ ТУРИБ, БУНДАН КУЗ ЮМИШГА ҲАҚҚИМИЗ ЙУҚ. БУНДАЙ ҲОЛЛАР БИЛАН ЖУДА КЕСКИН КУРАШ ОЛИБ БОРИШ ЗАРУР. МЕҲНАТ ШАРАФИНИ АВАЙЛАБ АСРАШ КЕРАК, БУНИ УНУТИБ ҚУЯЕТГАНЛАРДАН ЭСА ЖУДА ҚАТТИҚ ТАЛАБ ҚИЛИШ ЛОЗИМ. ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ, СОВЕТ ОРГАНЛАРИ, КАСАБА СОЮЗЛАРИ, КОМСОМОЛ БУ ТУҒРИДА ДОИМИЙ ҒАМХУРЛИК ҚИЛИШЛАРИ КЕРАК».

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ТАЛАБЧАНЛИК ҲАМ ЭВИ БИЛАН-ДА

ҲАММА УЧАСТКАЛАРДА МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН КУРАШИШ КЕРАК.

Тушки овқатланиш пайтида икки ишчи аёл — М. Латипова ва сёмкачи Н. Теплоухова бир-бирлари билан айтишиб қолишди. Биринчи аёл иккинчисини ҳақорат қилди, ораларидан ҳар хил кўнгилсиз гаплар бўлиб ўтди.

3-ғишт заводлари бошқармасининг тангобир цехида юз берган бу воқеа бундоқ қараганда, ишлаб чиқариш жараёнига ҳеч қандай аҳамияти йўқдай туюлади. Тушликдан кейин икки аёл ўз ишлари билан банд бўлишди. Бироқ, бўлиб ўтган воқеа иккисининг ҳам кўнглини хижил қилган эди. Биз икки аёл ўртасидаги жанжалнинг меҳнат унумдорлигига ва маҳсулот сифатига таъсир таҳлил қилмоқчи эмасмиз. Бироқ, уларга нисбатан бефарқ ҳам бўлаолмаймиз. Цех коллективи жанжални дарҳол мажлисда муҳокама қилди. Бу ҳақда сёмшик К. Ильмухина ҳақ гапни айтди:

— Агарда биз ҳамкасбимизга шундай муносабатда бўладиган бўлсак, буни шахсий муносабат, муомала деб бўлмайди. Бундан меҳнат интизоми ҳам зарар кўради.

Ҳақиқатан ҳам, аҳиллик ўзаро ҳурмат, дўстлик бўлмаган коллективда меҳнат унумдорлиги ҳақида гапиришнинг ҳожати йўқ.

Интизом, меҳнат унумдорлигини оширишда жуда муҳим восита ҳисобланади. Масалан, тангобир цеҳида ишга кечикиб келиш, менимча, фавқулодда ҳодиса. Ишчилар иш жойларига смена бошланишидан 10-15 минут илгари келиб, иш учун зарур нарсаларни тайёрлаб қўйишади. Сайқалланиши лозим бўлган плиталарга жило берадиган қоришмани суртиб, сўнг уни печда куйдиришга ҳозирлик кўришади. Тушликка ҳам ўз вақтида чиқиб, белгиланган пайтда ишни бошлашади. Ҳатто, энг тажрибали сёмшик ҳам печдан маҳсулот тўла аравачани олиб чиққач, дам олишга ўтирмайди, бирор дақиқа ҳам вақтини бекор ўтказмасликка ҳаракат қилади. Ҳар бир ишчи бўш қолди дегунча, ҳеч бўлмаганда плиталарни тахлаб туришга ҳаракат қилади.

Коллективнинг ҳар қандай муваффақияти меҳнат интизомининг мустаҳкамлигига боғлиқ. Муваффақиятларга эришишда меҳнат интизоми бош ролни ўйнайди. У баъзиларнинг хоҳласа берилган вазифани бажариш ё бажармаслиги каби ёмон кайфиятнинг олдини олади.

Менга кўпинча мастер сифатида ишчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш устида иш олиб боришга тўғри келади. Бу ишга масъулият билан ёндошаман. Имкони борича, ишчиларга талабчанликни меъёрида қилишга интиламан.

Май ойида сёмкачи Антонина Сазонтова прогул қилди. Сабабсиз ишга чиқмади. Биз унинг хулқини умумий мажлисда муҳокама қилиб, мукофот беришдан маҳрум этдик. Сёмкачи Ф. Набиева ҳам болаларини кимга ташлашини билмаслиги каби бир қатор сабабларни рўкач қилиб, ишга чиқмаслиги мумкин эди. Лекин ундай қилмади. Унинг эри ҳам бизнинг заводлар бошқармамизда ишлашини ҳисобга олиб, иложи борича унга имтиёзлар яратишга ҳаракат қиламиз. Масалан дейлик, унинг эри ҳам, ўзи ҳам учинчи сменада ишлашига тўғри келиб қолди. Бундай ҳолда биз улардан бирини 2- ёки биринчи сменада ишлашига шароит яратамиз. Бизда бу каби холис хизматлар кўп болали оналарга тез-тез қилинади.

Қўл остингдаги одамлардан меҳнат интизоми ва юксак ишлаб чиқариш унумдорлигини талаб этишда, албатта уларнинг имкониятларини ҳам ҳисобга олиш керак Н. Горностаева кўп вақт касал бўлиб, сўнг ишга чиққач, илтимос қилиб қолди:

Мени бироз вақтга упаковшчиликка ўтказсангиз, печка олдида туришга қувватим йўқ.

Н. Горностаевани ўзининг аввалги иш жойидан печка олдига қўймаслигимиз ҳам мумкин эди. Чунки, интизомли, ҳаракат қилса ҳар қандай ишни эплаб кетади. Бироқ бундай қилганимизда илтимоси қондирилмаган ишчининг меҳнат унумдорлиги пасайган бўлар эди. У ҳозирги ишида ҳам доимо план ва топшириқларни ошириб бажараяпти.

Бизнинг ҳар бир ишчимиз плиталар устига жило беришнинг бир неча хил операцияларини бажара олади. Агарда бирорта ишчи касал бўлиб ишга чиқаолмаса, унинг ишини бошқаси бажаради. Завод бошқармасининг ёнида яшовчи механик М. Турсунов цехда хоҳ кундузи, хоҳ кечқурун бирор ҳодиса рўй берса, ҳеч пайсалга солмай, цехга келиб, бузилган асбобни тузатиб беради.

Цехда йил бошидан буён планни бажара олмаган вақтимиз бўлмади. Агарда, тўққиз ойда 36 минг 700 квадрат метр пардозлаш плиталари тайёрлаган бўлсак, бунинг 4000 квадрат метри планга қўшимча ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳисоблана ди.

Г. ВОҲИДОВА,
3-ғишт заводлари бошқармасининг мастери.

ҲИЗМАТ БЕНУҚСОН БЎЛСИН

«Ремточмех» комбинати хизматчиларига ҳар куни кўплаб ҳамшаҳарларимиз маиший буюмларини ремонт қилиб беришни илтимос қилишади. Биз имконият борича уларнинг истакларини бажо келтирамиз. Ҳар тўкисда бир айб деганларидек, бизнинг ишчиларимиз орасида ҳам баъзан ўз ишига масъулиятсизлик билан қарайдиган хизматчилар топилиб туради. «Ремточмех» комбинатининг «Север» цехи меҳнаткашлари бундай ўзбилармонларга нисбатан кураш олиб бормоқда. Мана шу айбдорларнинг айби билан баъзи бир ҳамшаҳарларимиз орасида бизнинг коллективга нисбатан ишончсизлик билан қарайдиган кишилар ҳам учраб туради.

Республикамизга Халқлар Дўстлиги орденини топширган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқида «Меҳнат интизомини ошириш билан алоқадор масалаларнинг ҳаммасига ҳар доим диққат ва эътибор бериб туришимиз, бу жуда муҳим проблемага заррача бўлса ҳам расмиятчилик билан қарашга йўл қўймаслигимиз керак», — деб айтди.

Бугунги кунда «Север» цехининг меҳнаткашлари орасида меҳнат интизоми биринчи ўринда турибди. Ҳар куни ишга келиб кетувчилар учун, маҳсус табель системаси жорий этилди. Цехда меҳнат интизомини бузган кишилар ва ишга кечикиб келувчиларнинг, буюртмачилар билан қўпол муомалада бўладиган ва ишда бракка йўл қўйювчилар фамилиялари ёзиб қўйилади.

Буюртмачилар билан қўпол муомалада бўлган механик Заварикин, кир ювиш бўлимининг механиги Ортиқовларнинг ишдан бўшатилиши корхонамизда ана шундай камчиликлар билан ишлайдиган кишиларга сабоқ бўлди.

Биз меҳнат интизомига бўйсунмайдиган кишиларни аввалимбор қайта тарбиялаш учун барча имкониятларни ишга соламиз. Бу муҳим ишда бизга цехимиздаги коммунистлар ва цех касаба союз комитети яқиндан ёрдам беради. Яқиндагина линия механиги Нуриевни кўпчилик интизомсиз ва унинг ахлоқини ҳечам тузатиб бўлмайди, деб юришарди. У буюртмачилардан ошиқча ҳақ ҳам оларди. Цех касаба союз комитетида у билан гаплашиб, камчиликларини, қилаётган ярамас одатларини юзига солиб, меҳнатга нисбатан муносабатини ўзгартиш қаттиқ талаб қилинди. Биз унга корхонадаги яхши ишчиларни намуна қилиб кўрсатиб улардан ўрнак олишга чақирдик. Ҳозир Нуриев корхонамиздаги илғорлар сафидан ўрин олган.

«Север» цехи коллективи олдида ҳали кўпгина муаммолар турибди. Уларни ҳал этишга бутун куч-қувватимиз ва имкониятларимизни сафарбар этганмиз.

В. ШВЕЦ,
«Ремточмех» комбинатининг «Север» цехи бошлиғи.

ДАСТГОҲЛАР НЕГА БЎШ?

Октябрнинг биринчи куни... 1-мебель комбинати Сергелидаги филиалининг биринчи сменаси эрталаб соат саккизда бошланди. Фанерчилар Д. Аҳмедшина ва М. Каримова бригадалари С. Зокиров билан бирга ўз вақтида иш жойига етиб келишди. Лекин ишга белгиланган вақтдан кечроқ тушишди.

Бу сурат соат ўнларга яқин олинган. Д. Аҳмедшина ва М. Каримова ҳалигача ишга туширилмаган дастгоҳлари олдида туришибди. Улар бу ҳақда қайғуришмайдиям, чунки прессланган фанернинг қатламлари кўчиб тургани учун уни столга ўрнатиб бўлмайди.

Нега бундайлигини ишчилар билишмайди. Бундай воқеалар тез-тез бўлиб туради, шунинг учунми, бу ҳеч кимда ташвиш туғдирмаяпти.

Кичик ёзув столи учун фанер қирқиладиган участкада соат 11 ларда, бир чеккага ўтириб олиб, бамайлихотир суҳбатлашаётган бир гуруҳ ишчиларни учратдик. Ҳамма дастгоҳлар бўш эди. (бу пайт 2-суратда акс эттирилган).

— Бекор ўтиришимизга биз эмас, пресслаш цехи айбдор, — дейишди бир овоздан фанерчилар В. Цигель, М. Чепланова, С. Йўлдошева ва В. Мутигулаева. — Ана қаранглар, улардан қанча брак тушганини, — улар бир тўп қопқоқларга ишора қилишди. (суратда у ўнг томонда жойлашган). Эрталабдан бери бирорта ҳам сифатли маҳсулот беришгани йўқ.

— Кўпинча шундай, бекор қоласизларми?

— Ҳа, деярли ҳар ой шу нарса такрорланади: ойнинг биринчи ярмида иш кам бўлади, иккинчи ярмида эса бекор қолинган кунлар учун ишлашга тўғри келади.

Айтгандай, меҳнат ва иш ҳақи бўлимида ҳисоблашларига кўра, фақат ярим йилдагина белгиланган иш вақтидан ташқари, 2250 ишчи соати ишлангани қайд қилинган.

— Ҳа, пресслаш участкасида сифатсиз, қатламлари кўпчиб, бўртиб кетган 100 га яқин фанер-қопқоқлар қалашиб ётибди.

Мана, тўртинчи разрядли слесарлардан Б Капитанкер, А. Эргашев ва Н. Первушкин ишдан чиққан деталларни эпақага келтириш билан банд. Юқори малакали бу ишчилар аллақандай, арзимас иш учун қанчадан-қанча қимматли вақтларини бекор ўтказаяпти.

Бракларни тузатишга кетаётган қимматли вақтлар ҳақида лабораториянинг инженер-химиги С. Шахмаметьева шундай дейди:

— Биз, сентябрь ойидаёқ бош инженер Ш. Худойбердиевга тахталар ҳўл, уларни қуритмагунча ишлатиб бўлмаслиги ҳақида кўп марта рапортлар ёзганмиз.

Корхонада ишчининг меҳнати қадрланмаслиги, ишлаб чиқариш яхши ташкил этилмаганлигини мана шундан ҳам билса бўлади. Ахир, бракни қайта тиклашга янги сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга қараганда кўпроқ хом ашё ва вақт сарфланади-ку?

— Цех ишчилари ишсиз ўтирибди дейсизми? — ҳайрон бўлди филиал раҳбари А. Рамаданов, — бундай бўлиши мумкин эмас. Агарда бирор участкада у ёки бу сабаб билан иш бўлмай қолса, биз ишчиларни дарҳол бошқа участкаларга ишга ўтказамиз. Иш вақтининг ҳар бир дақиқасини қадрлаймиз.

Аслида шундай бўлиши керак эди.

Фабрика коллективи беш йилликнинг учинчи йилида планга 5 миллион сўмлик маҳсулот реализациясига қўшимча 180 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш ҳақида оширилган мажбурият қабул қилган эди. Тўққиз ойда эса 60 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинмади.

Корхонани ички тартибсизликлар ҳам орқага тортмоқда.

В. ЛАПИНА.
Ю. Бутусов фотолари.

Абу Райҳон Беруний номидаги политехника институтининг архитектура факультетида 950 киши таълим олмоқда. Бу факультетни ҳар йили 170 студент тамомлаб, мутахассис дипломига эга бўлади. Факультетда студентларнинг пухта билим олишлари йўлида ўқитувчилар коллективи зўр иштиёқ билан меҳнат қиляпти.

СУРАТДА: факультетнинг расм ва ҳайкалтарошлик кафедрасининг катта ўқитувчиси Ваҳоб Зиёев III-курс студенти Гулшод Турсунова билан машғулот ўтказяпти.

Ш. Иброҳимов фотоси.

Мактабларда нима гап?

ЭЪТИБОРЛИ БЎЛАЙЛИК!

Шаҳримиз мактабларида янги ўқув йили бошланганига бир ойдан ошди. Меҳнаткашларимиз фарзандлари замонавий, аъло даражада жиҳозланган мактабларда ўқишмоқда, улар дарсларни фан кабинети системасида ўрганишмоқда.

Янги ўқув йили арафасида шаҳримизда олтита замонавий мактаб фойдаланишга топширилди. мавжуд иккита мактабга қўшимча бинолар қурилди, 3500 ўринга эга бўлган 13 ,та болалар боғчаси қурилди. Мактаб ва болалар боғчалари биноларининг ремонти учун бу йил 2 миллион 345 минг сўм маблағ сарфланди. Собир Раҳимов район мактабларини ремонт қилиш учун 245 минг сўм ажратилди, кўплаб мактабларда янгидан фан кабинетлари, лабораториялар, устахоналар ташкил этилди.

Лекин, афсуски, баъзи мактабларда синф хоналарини безатиш, фан кабинетларига кўргазмали ўқув қуроллари олиш, у ёки бу нарсаларга ўқувчилардан пул йиғиш ҳоллари ҳамон содир бўлиб турибди.

Собир Раҳимов район Чиғатой кўчасининг Хўжалик проездида яшовчи бир группа ота-оналар редакциямизга шундай хат йўллашибди:

«Ҳурматли редакция! Биринчи сентябрь бошланиши билан фарзандларимизни хурсанд бўлиб мактабга олиб бордик. Лекин кўп ўтмай, мактаб болаларимиздан турли нарсалар учун пул йиға бошлади. Кейин билсак, бу йиғилган пулга физкультура учун коптоқ, синф учун челак, супурги, деразага парда, ўқитувчи столига клиёнка, географиядан карта ва бошқа фанлардан ҳар хил кўргазма қуроллар олинар экан. Наҳотки. буларни олиш учун мактаб фондида маблағ бўлмаса? Ахир, кўп болали ота-оналар учун ҳар бир фарзандига пул топиб бериш оғирлик қилади-ку?»

Ҳа, текширишлардан шу нарса маълум бўляптики, баъзи мактабларда арзир-арзимас нарсаларга ўқувчилардан пул йиғиш ҳоллари юз беряпти. Бу, албатта мактаб маъмуриятининг махсус буйруғи билан амалга оширилмайди. Баъзи ўқитувчилар, синф раҳбарлари ёки фан кабинетларининг мудирлари ўзларича турли нарсаларни ўйлаб, синф ўқувчиларидан пул йиғадилар. Улар «Синфимиз деразасига парда тутамиз», «Фан кабинетини жиҳозлаймиз» деб ўзбошимчалик билан пул тўплайдилар.

Маълумки, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги у ёки бу кўринишдаги пул йиғиш ҳолларини қатъий тақиқлаш тўғрисида махсус буйруқ чиқарган. Лекин шунга қарамасдан, Собир Раҳимов районидаги баъзи мактабларда ўқувчилардан у ёки бу кўринишдаги пул йиғишга мактаблар ремонтига, таълим тарбияга, янги программа асосида дарсларни сифатли ва юқори савияда ўтказишга етарлича эътибор берилмаяпти.

Биз шу райондаги 224-ўрта мактабда бўлдик. Мазкур мактабда 1265 ўқувчига 66 ўқитувчи дарс бермоқда. Бу ўқув йилидан бошлаб химия, физика, биология. чизмакашлик ,тарих, география кабинетлари ташкил этилди. Район халқ маорифи бўлими ажратган 5 минг сўм маблағга мактабнинг иситиш системаси ремонт қилинди. Мактаб биноси ремонтига 1000 сўм сарфланди. Ремонт ишларини мактабнинг ташаббускор ўқитувчилари ва юқори синф ўқувчилари амалга оширдилар.

Биз мактаб директори Ҳ. Даминов билан суҳбатлашиб, мактабда баъзи нарсалар учун ўқувчилардан пул йиғилаётгани, бу ҳақда ота-оналар шикоят қилишаётганини айтдик:

— Бундан менинг хабарим йўқ, — дейди директор. — Баъзи ўқитувчилар синф деразаларига парда оламан деб ўқувчилардан пул йиғгани учун жазоланган. Бу ҳақда педагогик советларда, ўқитувчилар ва ўқувчилар йиғилишларида пул йиғмасликни алоҳида таъкидлаганмиз.

Директор бизни тарих кабинетига бошлаб келди ва тарих ўқитувчиси Ҳ. Раҳматовадан сўради:

— Деразаларга тутилган узун пардалар қаердан олинган?

Ўқитувчи тутилиб қолди... Яна бир синф хонасига кирдик. Ўқитувчи столига бачкана расмлар солинган клиёнка солиб қўйилибди. Педагогикада синф хоналарини кераксиз буюмлар билан безатиб ташлаш, ўқувчиларнинг диққатини тортадиган нарсалар қўйиш қатъий ман қилинади-ку.

Шу райондаги Наримонов номли 15-мактабда янги ўқув йили катта қувонч билан бошланди. Ўтган ўқув йилида бу мактаб деярли авария ҳолатида эди. Томлардан чакка ўтар, ҳовлиси лой бўлиб ётарди.

Бу йил район партия комитети ва район ижроия комитети мактабга бевосита ғамхўрлик қилдилар. Мактаб капитал ремонти учун 7 минг 500 сўм маблағ ажратилди. Юқори синф ўқувчилари, ўқитувчилар, 15 дан ортиқ ота-оналар ҳамкорликда ишлашиб, мактабни ремонтдан чиқардилар. Бу ишда, айниқса 5-ремонт қурилиш бошқармаси бинокорлари яқиндан ёрдамлашдилар.

— Мактабимизга ўтган ўқув йили, ўқувчи ва ўқитувчилардан пул йиғиб, гул туваклар олиб келган эдик, — бамайлихотир дейди директорнинг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари М. Пўлатов, — ўқитувчилардан пул тўплаб, дераза пардалар ҳам олгандик. Бу йил мактабимизни яхшилаб ремонтдан чиқардик, ҳар турли мебеллар, пианино ва бошқа инвентарлар келтирдик. Район халқ маорифи бизнинг мактабимизга етарлича маблағ ажратди.

Маълумки, 15-мактаб Собир Раҳимов кўчасининг шундай четида, эски бинода жойлашган. Кўча жуда серқатнов. ўқувчилар мактабга келишаётганда, қайтишларида транспорт ҳаракати хавфли бўлади. Мактаб маъмурияти бу ҳақда бир неча бор шаҳар автоинспекциясига бу ерга бирор белги қўйиш ҳақида ариза ёзди ва ўтиш жойи белгилашни айтди. Лекин бу ҳақли талабга ҳанузгача ГАИдан ҳеч қандай жавоб бўлмаяпти.

Район ободонлаштириш бошқармаси (бошлиғи Р. Зокиров) эса, 15-мактаб олдидаги ариқларни тартибга келтириш, бу ерга зина ўрнатиш ҳақида бирор чора кўрмаяпти. Қиш-қировли кунда болалар мактаб кўчасига чиқолмай, ариқдан тошиб чиққан қор-муздан йиқилмоқдалар. Собир Раҳимов район ободонлаштириш бўлимидаги раҳбар ўртоқлар бу ачинарли ҳолдан кўз юммай, бу ерда бирор кўнгилсиз воқеа юз бермасидан тезда амалий ишга ўтишлари керак.

Мактабга келадиган йўлларни қишга тайёрлашда Бобожонов, Чкалов, Дмитров, Наримонов номли ва «Маориф» маҳаллалари комитетлари шу ғанимат кунлардан фойдаланиб қолишлари лозим.

Биз Собир Раҳимов район халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари А. Исаев билан мактабларни қишга тайёрлаш хусусида гаплашдик.

— Ҳозир ҳамма мактабларни ёқилғи билан таъминлашга ҳаракат қилаяпмиз, — деди ўртоқ А. Исаев, — шу билан бирга, баъзи мактабларнинг томини тузатиш, чакка ўтишнинг олдини олиш учун зарур чоралар кўряпмиз.

Шуни афсус билан айтиш керакки, райондаги бир қатор мактабларнинг томи яхши бекитилмаган. Жумладан, 24, 133, 159, 191, 196, 233 ва 224-мактабларнинг томидан ўтган ўқув йили тўхтовсиз чакка ўтди. Бу ўқув йилида ҳам мазкур мактабларнинг томлари тузатилмай қолиб кетяпти.

224-ўрта мактабнинг кўркам биноси киши ҳавасини келтиради. Лекин унинг бир неча жойидан чакка ўтиб, бинони аста - секин емирмоқда. Бинонинг сиртқи қисми беш йилдан бери ремонт қилинмайди.

Райондаги бир қанча боғча - яслиларнинг томларидан ҳамон чакка ўтади замонавий типда қурилган 458-болалар боғчаси биносидан ўтган йили қиш бўйи чакка ўтиб, бинонинг ҳуснини бузди, бунинг оқибатида бир неча хоналарда болалар билан машғулотлар ўтказилмади. Бундай ҳолни райондаги бошқа боғчаларда ҳам кўриш мумкин.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, Собир Раҳимов район мактаблари, болалар муассасаларидаги жиддий нуқсонларни тугатиш вақти етди. Район халқ маорифи бўлими ўз Советларида мактабларда таълим-тарбия сифатини яхшилаш ўқувчиларни барча фанлардан юқори ўзлаштириш, ўқитувчиларнинг илғор иш тажрибаларини оммалаштириш, партия ва ҳукуматимиз қарорларини халқ оммаси ўртасида кенг тарғиб қилиш, мактабларни, болалар боқчаларини қишга тайёрлаш каби масалаларни атрофлича кўриб чиқиши керак.

Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ.
Т. РАСУЛЕВ.
«Тошкент оқшоми» махсус мухбирлари.

Маданият хабарлари

Пахта денгизи дарғалари ҳақида

Чўлқуварлар диёри Шеробод районидаги эллик беш қиз шу йил кузак фаслида «Зангори кема» дарғалари сафига келиб қўшилди. Пахта далаларида ишлаётган бу қизларнинг кўпчилиги юксак натижаларга эришмоқдалар. Механизатор қизларнинг зарбдор отрядига район комсомол комитетининг биринчи секретари Чиннихол Худоёрова бошчилик қилмоқда. Унинг ўзи ҳозиргача 385 тонна пахтани машина бункеридан хирмонга топширди.

Ўзбекистон телевидениесининг ижодий группаси яратаётган янги ҳужжатли фильм чўлқувар қаҳрамон қизларнинг йиғим-терим мавсумидаги шонли меҳнатларига бағишланган. Томошабинлар тез орада экранларда Ч. Худоёрова, М. Қурбонова ва Шеробод пахта денгизидаги бошқа дарғаларни кўрадилар.

(ЎзТАГ).

Садир Полвоннинг юбилейи

Ўзбекистон пойтахтининг жамоатчилиги таниқли уйғур шоири ва миллий қаҳрамони Садир Полвон Хушаҳмад ўғли туғилган куннинг 175 йиллигини нишонлади.

5 октябрда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мажлислар залида юбилей кечаси бўлиб ўтди. Кечани Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Ш. Ш. Шоабдураҳмонов кириш нутқи сўзлаб очди. Филология фанлари кандидати А. А. Бақоев Садир Полвоннинг ижоди тўғрисида доклад қилди.

(ЎзТАГ).

Жаҳон ойнаси

ЧИН ҚАЛБИМИЗДАН ТАБРИКЛАЙМИЗ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон Компартияси Миллий кенгашининг бош секретари Ражешвара Рао ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган визити муносабати билан бундай деди: биз ялпи тинчлик учун оташин курашчи, миллий-озодлик ҳаракатларининг содиқ тарафдори, мустақилликка эришиб, тараққиёт йўлидан бораётган давлатларнинг самимий дўсти, бутун инсоният тараққиёти учун матонатли курашчининг визитини чин қалбдан табриклаймиз.

Бу визит, деди Р. Рао ТАСС мухбири билан суҳбатда, Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга кўп жиҳатдан хизмат қилишига аминмиз. Бу муносабатлар кўп йиллар мобайнида муваффақиятли ривожланмоқда.

Биз яна шу нарсага аминмизки, тинчлик вакилининг ана шу визити кичик қитъамизда вазиятни янада нормаллаштиришга, шу ердаги давлатлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатишга ёрдам беради. Бу ишончимиз шунга асосланганки, ўртоқ Л. И. Брежневнинг бошқа мамлакатларга қилган визитлари ялпи тинчлик ва Европа хавфсизлиги ишига кўп жиҳатдан ёрдам берди.

Ҳиндистоннинг таниқли жамоат арбоби, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофотининг лауреати Аруна Асаф Али хоним бундай деди: Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган визити тинч-тотув яшашни мустаҳкамлаш учун олиб борилаётган курашда Совет Иттифоқининг ролини бузиб кўрсатишга ва СССРнинг Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги ривожланаётган давлатлар билан муносабатларини салбий қилиб кўрсатишга уринаётган кучларга зарба беради.

«Таймс оф Индиа» газетаси редакцион мақоласида бундай деб таъкидлайди: «Л. И. Брежневнинг Индира Ганди билан олиб борадиган музокаралари кўпгина актуал халқаро проблемаларга қарашларнинг бирлиги ёки яқинлиги билан характерланувчи Ҳиндистон — Совет муносабатларини бундан буён ҳам янада муваффақиятлироқ ривожлантириш учун негиз яратиб беради». «Яқин ўтмишдаги воқеалар шуни кўрсатдики, — деб давом этади газета, — бу муносабатлар тинчлик тенденцияларини мустаҳкамлашнинг, Осиёдагина эмас, шу билан бирга бутун ер юзида ҳам кескинликни юмшатишнинг ишончли гарантиясидир».

(ТАСС).

КОЛУМБИЯДА СИНФИЙ КУРАШ

БОГОТА. Американинг Колумбиядаги «Гудьир» компанияси филиаллари бир неча кундан буён ишламай турибди. Компаниянинг иш ташлаган минглаб ишчилари маошларининг оширилишини ҳамда қонунга хилоф равишда ишдан бўшатиб юборишнинг тўхтатилишини талаб этмоқдалар.

Қимматчиликнинг тўхтовсиз ўсиб бориши мамлакатдаги забастовка ҳаракатининг авж олишига сабаб бўлмоқда. Расмий маълумотларга кўра бу қимматчилик кейинги ўн йил мобайнида 25 процентга ўсган. Валье департаментидаги қишлоқ хўжалик ишчиларининг 15 кун муқаддам эълон қилинган забастовкаси ҳозиргача давом этиб келмоқда. Улар иш ҳақининг оширилишини ва меҳнат шароитининг яхшиланишини талаб қилмоқдалар. Колумбия маориф ходимларидан 70 мингдан зиёдроқ киши етти ҳафтадан бери иш ташлаган. Улар ҳам иш ҳақининг оширилишига эришиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Колумбия маъмурлари меҳнаткашларнинг талабларига жазо ва таъқиблар билан жавоб бермоқда. Иш ташлаган меҳнаткашларни қўллаб-қувватлаётган касаба союзларининг фаолияти тақиқлаб қўйилган. Ишчиларнинг раҳбарлари қамоққа олинмоқда. Оммавий намойишлар шафқатсизлик билан тарқатиб юборилмоқда.

(ТАСС).

ҲАМКОРЛИК ИСТИҚБОЛЛАРИ

ТОКИО. Япония Бош министри К. Танака Совет Иттифоқига расмий визит билан келди. У бу ерда 7октябрдан 10 октябрга қадар музокаралар олиб боради. Мана шу визит арафасида Японияда Совет — Япон муносабатларини ривожлантириш истиқболлари шу қадар актив равишда ҳар томонлама муҳокама қилинмоқдаки, бу масалалар илгари ҳаммани шунчалик қизиқтирмаган эди.

Совет—Япон музокаралари ичидаги энг муҳим воқеа бўлади деб баҳо бермоқдалар. «Бош министр К. Танаканинг Москвага визит қилиб боришининг ўзи, деб ёзади «Асаҳи» газетаси, тарихий воқеа бўлади».

Маҳаллий сиёсий доиралар ва савдо саноат доиралари шуни қайд қилмоқдаларки, К. Танаканинг Совет Иттифоқига қилаётган сафари қулай пайтга тўғри келди. Халқаро иқлим яхшиланиб қолган пайтга тўғри келди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев Германия Федератив Республикасига, АҚШ ва Францияга қилган визитлари натижасида халқаро иқлим яхшилана бошлади. Бундай шароитда кескинликни юмшатиш, бутун дунёда тинчликни мустаҳкам сиёсатида актив қатнашиш керак, деган кайфият Японияда қиёмига етиб қолди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев Тошкентда сўзлаган нутқида айтиб ўтганидек, ҳар иккала томон эзгу ният билан ҳамжиҳатликка интилиб, бир-бирларининг манфаатларини ҳурматлаб иш олиб борсалар, Танаканинг визити икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни янгидан ривожлантиришни бошлаб берадиган муҳим нуқта бўлиб қолиши мумкин.

Япония Бош министри яқинда Лондонда журналистлар ҳузурида гапириб, Япония ҳукумати менинг Совет Иттифоқига қиладиган визитимга айниқса катта аҳамият бермоқда, деди. К. Танака, Совет раҳбарлари билан олиб борадиган музокаралари ижобий характерда бўлади, деб ишонч билдирди.

Москвада олиб бориладиган Совет — Япон музокараларига Японияда қанчалик катта аҳамият берилаётганлигини, жумладан, шу факт ҳам кўрсатиб турибдики, юксак доирада ўтказилган бу учрашувни юзга яқин япон журналистлари матбуотда ёритиш тараддудини кўрмоқдалар.

В. ЗАЦЕПИН.

Баланд Татра Чехословакиянинг энг хушманзара жойларидан биридир. Бу ердаги тоза тоғ ҳавоси, зилол сув, ям-яшил дарахтзорлар минглаб туристларни ўзига чорлайди. Татра тоғи бағрида қишда тез-тез чанғи спорти мусобақалари ҳам ўтказиб турилади.

СУРАТДА: баланд Татрада.

Ҳ. Шодиев фотоси.

Аргентинада президент сайлови якунлари

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентина миллий сайлов кенгаши Аргентинада 23 сентябрда ўтказилган президент сайлов якунлари тўғрисидаги узил-кесил расмий маълумотларни эълон қилди. Хустисиалистлар Озодлик фронтининг номзоди генерал Хуан Доминга Перон мамлакатнинг президенти қилиб сайланди. У сайловда жуда катта ғалаба қозонди. Хуан Перон 7 миллион 359 минг 171 овоз олди. Бу—овоз беришда қатнашган сайловчилар миқдорининг 61,85 процентини ташкил этади. Хуан Пероннинг рафиқаси — Исабель Мартинес де Перон Аргентинанинг вице президенти қилиб сайланди.

„Аргентина коммунистлари, социалистлари ва бошқа партияларнинг вакиллари сайловда хустисиалист Озодлик фронтининг номзодларини қўллаб-қувватладилар.

Шу билан бирга кейинги воқеалар Аргентинанинг реакцион кучларни ўз мавқеларини қўлдан беришга интилмаётганлигини исбот қилади. Жумладан, мамлакатнинг таниқли сиёсий арбобларидан кўп киши ўлдирилганлиги буни яққол кўрсатиб турибди. Бундай ўлдиришлар «империалистларнинг мамлакатда тартибсизлик вазиятини вужудга келтириш, антикоммунистик фаолиятни кучайтириш ниятлари билан бевосита ёки билвосита боғланган». Шу муносабат билан Аргентина президентининг яқинда қилган доклади жуда катта аҳамиятга эгадир. Президент бундай деган эди: «Бизга ҳамма томондан хавф-хатар таҳдид қилмоқда. Биз шай бўлиб туришимиз керак. Биз Чили мисолида кўп нарса ўрганишимиз керак».

(ТАСС).

Муносабатлар нормаллашмоқда

ДАМАШҚ. Сурия Иордания билан дипломатик муносабатларни қайта тиклашга қарор берганлиги бу ерда расман эълон қилинди.

Сурия ташқи ишлар министрлигининг вакили бу қарор Сурия президенти Хафиз Асад ва Миср Араб Республикаси президенти Анвар Садатнинг Иордания короли Хусайн билан «Қоҳирадаги учрашуви руҳига» мувофиқ қабул қилинганлигини айтди.

Иккала мамлакат ўртасидаги дипломатия муносабатлари Фаластин проблемаси хусусида келиб чиққан ихтилофлар сабабли 1971 йил август ойида узилган эди.

(ТАСС).

СЕВИМЛИ ЎҚИТУВЧИНИНГ СОВҒАСИ

...Бу воқеа икки йил муқаддам содир бўлган эди. Шаҳрисабз районидаги «Қизил юлдуз» колхози аъзолари Аваз Примовни хизматига яраша муносиб дам олиш учун пенсияга узатишарди. Ҳамқишлоқларининг бир неча авлодига билим берган бу ўқитувчи ҳақида ҳурматли оқсоқоллар ҳам, ёш пионерлар ҳам самимий сўзлар айтишарди. Шу куни халқ маорифи ветерани, шогирдларини китобни севишга ўргатган адабиёт ўқитувчиси ўз кутубхонасини мактабга совға қилди. Ўқитувчи билан биргаликда ёш авлодни билим чўққиларига етаклаган Навоий ва Лев Толстой, Тургенев ва Айний асарлари барча болаларнинг бисоти бўлиб қолди. Ажойиб совет педагоги А. С. Макаренко номидаги бу қишлоқ мактабининг кутубхонаси мана шу тарзда вужудга келди. Бугун у областдаги энг яхши кутубхоналардан бири ҳисобланади.

Ҳозир кутубхона токчаларида 30 мингдан зиёд китоб бор. Унинг фонди колхоз ҳисобидан тўлдириб борилади. Болаларнинг ўзлари эски қоғоз-китобларни ва темир-терсакларни йиғиб топширишдан тушган пулларига анчагина китоб сотиб олишди.

Яқинда бошқа бир халқ маорифи ветерани Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Эргаш Ҳусановнинг китоб тўпламлари кутубхона жавонини янада бойиди. У — Пушкин, Островский, Горькийнинг ҳамда ҳозирги замон ўзбек адибларининг асарларини мактаб ўқувчиларига топширди.

...Кутубхона ўсяпти. Эртага механик ёки ўқитувчи, чорвадор ёки артист бўлиб етишадиган кишиларнинг олижаноб маслаҳатгўйи ва йўлдошлари бўлишга лойиқ китоблар кутубхонада борган сари кўпаймоқда.

В. ШУМАЙЛОВ.
(ЎзТАГ мухбири).

Тошкент Давлат қишлоқ хўжалик институти ҳар йили юзлаб малакали кадрлар етиштирувчи улкан даргоҳдир.

СУРАТДА: институт ўқув залларидан бирида.

А. Қаюмов фотоси.

Ғиёсиддин ЖАЗОИРИЙ.

СЕМИЗЎТНИНГ ҲОСИЯТЛАРИ

Менинг форсча исмим «Парпаҳн» ёки «Хирфа»дир. Араблар мени «Ҳуқ» деб аташади. Душманларим эса, «бақлат ул-ҳумҳо» («аҳмоқ ўт») деб қўйиганлар. Чунки, мен жой танламай, дарёлар қирғоғида, ариқлар лабида намнок жойларда ўсавераман. Мени яхши билган дўстларим эса, «бақлат ул-муборак», («Муборак ўт») деб атайдилар. Қадимий китобларда «Фарфаҳн», «Қарфин», «Бухла», «Ҳафраж» ва «Рижла» деб турли ном билан зикр қилганлар.

Менинг баргимда 92— 96 процентгача сув ва «В» витамини, елим, шира, ёғ моддалари бор. Баргим сийдик ҳайдайди, ҳароратни сўндиради, қонни тозалайди, чанқовни босади. Баргимни хоҳ пишириб, хоҳи хом ҳолда ейилса, ички яллиғланишни йўқотади, оғиз куйиши, аччиқ ёки шўр овқатдан меъданинг ачишини қолдиради. Қон келувчи йўтални даволайди, уйқусизлик касалини қувади. Мени говзабон (ҳўкизтили) ёки коху (сутгўп. сутикон) ўти билан қайнатиб ичилса, ташналикни қолдиради ва асабни тинчлантиради. Менинг хом баргимни сабзи каби енг ёки салатга аралаштиринг. 60 дан 120 граммгача ширали сутга аралаштириб ичсангиз, меъда қуртларини ўлдиради.

Менинг баргимдан ёки донамдан канорейкаларга берсангиз, серхуш бўлиб, ўзининг дилнавоз овози билан димоғингизни чоғ қилади. Баргимни эзиб ёки шираси олиб, куйган жойга суркасангиз, тез тузалади. Агар баргимни чайнасангиз, тиш милкларидан қон оқишини тўхтатади. Баргимни эзиб, бошнинг бир томони оғрийдиган касалга суркалса тузатади. Мен овқатни ҳазм қилдираман, иштаҳани очаман. Менинг баргим ҳамда танам сафрони ва жигар ҳароратини сўндиради. Сафродан ҳосил бўлувчи иситмани йўқотади. Меъда ва ўпкадан қон келишининг олдини олади. Сийдик ва буйракдаги ҳароратни даф қилиб, ҳайзни тўхтатади.

Ўсимликлар тили

Мени доимо озғин юрувчи савдо мижозли кишиларга тавсия қилинг. Улар баргимдан ва уруғимдан имкони борича кўпроқ истеъмол қилсалар фойда кўрадилар.

Маҳмуд ҲАСАНОВ
таржимаси.

Олимларнинг изланишлари

СПОРАЛАР—ҲОСИЛ ПОСБОНЛАРИ

Дендролимус бактериясининг споралари пахта ва бошқа экинларнинг ҳосилига катта зарар келтирадиган кўсак қуртларига қарши курашда заҳарли дориворлардан ҳам кучлироқ таъсир қилар экан. Бу йилги мавсумда республикамизнинг ҳамма областларида ўтказилган ишлаб чиқариш синовлари шуни кўрсатди.

Споралар сувга аралаштирилган ҳолда ҳаводан туриб ёки ерда аппаратлар ёрдамида пуркалди. Ўшанда споралар ҳашаротларнинг организмларига ўрнашиб, ўсиб чиқади-да, ўзидан заҳар ажрата бошлайди. Ана шу заҳар кўсак қуртини ҳалок этади. СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг олимлари томонидан таклиф этилган ва дендробациллин деб аталган доривор кўсак қуртига қарши курашда ишлатилганида, унинг капалакларининг 94 процентини қириб юборади, қолганлари эса ҳосил учун хавф туғдиролмайди. Янги доривор иссиқдан ҳам, совуқдан ҳам қўрқмайди, уни узоқ вақт мобайнида асраш мумкин.

Республикамизда ҳосилни ҳимоя қилиш учун курашда далаларимизнинг, боғлар ва полизларимизнинг кушандасини қириб юборадиган фойдали ҳашаротлар—энтомофаглардан ҳам тобора кўпроқ фойдаланилмоқда. Ҳар бир областда ўсимликларни ҳимоя қилиш станциялари ҳузурида ана шу энтомофагларни ўстирадиган лабораториялар очилган. Трихограмм ва габробраконларни «ишлаб чиқариш» айниқса кўпаймоқда. Бу ҳашаротлар ўз тухумини бир қанча қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг танасига қўяди. Ана шу тухумдан тез орада насл пайдо бўлади, зарарли ҳашаротлар эса ҳалок бўлади. Афелинусдан олма ширасига қарши курашда муваффақиятли фойдаланилмоқда. Псевдофикус деган ҳашарот тут дарахтлари ва боғларнинг офати бўлган комсток қуртининг кўпайишига йўл қўймайди.

Ҳашаротларга қарши курашнинг биологик методлари химиявий кураш методларга нисбатан арзонга тушади. Бир гектар майдонда кўсак қуртига қарши ғўзани дорилаш саккиз сўмга, дендролимус споралари ёрдами билан қарши кураш эса бори-йўғи йигирма тийинга тушади. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ. Максим Горький проспектида ҳалоскор-жангчига бағишланган ёдгорлик ўрнатилди. Унинг авторлари— ҳайкалтарош В. А. Артамонов ва архитектор Л. Т. Адамов.

СУРАТДА: ҳалоскор-жангчи ёдгорлиги.

Г. Пунь фотоси,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ «ИЛ—86» САМОЛЁТИ

—Янги ИЛ-86 пассажир самолётининг ишчи чизмаларини тайёрлаш ишлари олиб бориляпти, — деди бош конструктор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофотининг лауреати Генрих Новожилов Новости матбуот агентлигининг мухбири билан суҳбатда,— самолёт 350 пассажирни ташишга мўлжалланган (коммерция нагрузкаси 40 тонна). Унинг 2350—4600 километргача бўлган масофага учиш тезлиги соатига 950 киломтерни ташкил этади. Бу машина совет реактив лайнерларининг учинчи авлодига киради.

— Бундай самолётни яратиш зарурати нимадан келиб чиқди?

— Аэрофлотнинг йўловчилар кўп қатнайдиган учиш йўлларини анализ қилиш, пассажирлар сонининг ўсиш истиқболларини ўрганиш— кўпчилик пассажирлар бир ярим минг километргача бўлган маршрутларда Аэрофлот хизматидан фойдаланаётганликларини кўрсатди. ИЛ-86 самолёти ўзининг узоққа учишдаги баъзи афзалликлари билан машҳур линиялар, шунингдек ишга кўмилиб кетган линияларнинг оғирини енгил қилиши керак.

—ИЛ—86 самолётида мисол учун Москвадан қайси йўналишларда саёҳат қилиб бўлади?

— Йўловчилар тўла минган (350 пассажир) бу самолётда Ғарбий Сибиргача ва Европа марказигача учиш мумкин. Агар 300 пассажирга мўлжалланган бўлса Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларигача, Пиренейгача, ўзимизнинг Ўрта Осиё республикалари ва Ўрта Сибиргача борса бўлади. Кўриб турибсизки, пассажирлар энг кўп чиқадиган территория босиб ўтилади.

— Сиз бизнинг самолёт ичига «экскурсия» қилишимизга ёрдамлаша олмайсизми?

— Даставвал самолёт фюзеляжининг одатдагидан кенглигини қайд этиб ўтиш керак: унинг диаметри олти метр келади. Пастда жойлаштирилган камон шаклидаги қанотларида бош конструктор Павел Соловьев раҳбарлигида ишлаб чиқилган турбовентиляторли тўртта двигатель пилонлар ёрдамида маҳкамлаб қўйилган. Двигателлар ёқилғини сарфлаш, тортиш кучи ва вазн характеристикалари жиҳатидан яхши кўрсаткичларга эга.

ИЛ—86 икки палубали самолёт. Юқоридаги палубада учта пассажир салони бўлиб, унда ҳар қаторига тўққизтадан ўриндиқ қўйилган. Улар орасидан икки йўлак бўйлаб юриб ўтилади. Пастки палубада ҳар қайси салон учун алоҳида багаж бўлимлари бор. Ўрнатилган уч зинанинг биридан кўтарилиб самолётга чиқасиз, чемоданингизни багаж бўлимида қолдириб, ички зина бўйича пассажирлар салонига кўтариласиз.

Бизнинг фикримизча, самолётнинг бундай тузилиши ҳозирги мавжуд аэропортлардан уларни жиддий модернизация қилмасдан ҳам фойдаланиш имконини беради.

— Самолётнинг тузилиши ҳақида икки савол бор. Биринчиси: ўтган йили Москвада халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида двигателлари машҳур ИЛ—62 дагидек фюзеляжининг охирига жойлаштирилган ИЛ—86нинг макети намойиш қилинганди. Демак, сиз двигателларнинг жойлаштирилиши ҳақидаги нуқтаи назарингизни қайтадан қараб чиққан экансиз-да?

— Буржедаги кейинги авиация салонида менга ИЛ—86 двигателларининг жойлашишини кимнинг таъсирида: «Локхид» фирмасининг таъсиридами ёки «Боинг» фирмасининг таъсирида ўзгартирдингизми, деб савол беришди. Бу саволга жавоб бериш учун тарихга мурожаат қилишга тўғри келди. Бизнинг конструкторлик бюромизда ишлаб чиқилган тўрт двигателли ИЛ—22 самолёти 1947 йилдаёқ учириб синаб кўрилганди. Унинг двигателлари ИЛ—86 самолётидагидек жойлаштирилганди. Шундай экан, ИЛ—86 нинг аэродинамик тузилишига «Илюшин» фирмасининг кўп йиллик тажрибаси асос қилиб олинди.

—Иккинчи савол багаж операцияларига тааллуқли. Сиз ҳар бир пассажир чемоданини ўзи қўяди ва олади деган эдингиз.

— ИЛ—86 ўртача узоқликка учадиган самолётдир. Бундай маршрутларда бир пассажирнинг юки 15 килограммдан ошмайди. Шунинг учун биз «багажинг ўз ёнингда» деган принципга амал қиляпмиз. Етти минг пассажир анкетадаги саволга шу принципни маъқуллаб жавоб ёзди.

— «Багажинг ўз ёнингда» принципи амалда текшириб кўрилдими?

— Самолётнинг тўла ҳажмли макетида тайёргарликсиз пассажирлар билан тажриба ўтказиб кўрилди. Қўлида багажи бўлган 350 пассажирни самолётга чиқариш ва ундан тушириш учун 20—25 минут вақт кетгани маълум бўлди.

— ИЛ — 86 типидаги самолётлардан фойдаланиш харажатлари ҳақида нималар айтаоласиз?

— Пассажирларни самолётга жойлаштириш ва багаж операциялари учун кетадиган вақтнинг камайтирилиши туфайли самолётнинг бориб келиши кўпаяди. Бу эса жуда муҳим омил. Ҳисоблашлар ИЛ—86 самолётида пассажирлар ташиш таннарҳи мавжуд товушдан тез учадиган реактив самолётларникига қараганда камроқ бўлишини кўрсатди.

Алексей ГОРОХОВ. (АПН).

ТАБИАТ ГЎЗАЛЛИГИ

Округ офицерлар уйида фото санъатининг ёш устаси Люциан Николяи асарлари кўргазмаси очилди. У Бўстонлиқ районидаги бир қатор сўлим оромгоҳларда бўлиб, табиатнинг чиройли кўринишларини объективга туширган.

Кўргазмада Л. Николяининг 70 та фотосурати намойиш қилинмоқда.

Фан ва техника янгиликлари

◆ Познандаги «Г-Цегельский» машинасозлик заводининг ишчилари қуввати 23.200 от кучига эга бўлган янги кема двигателини муддатидан бир ой аввал монтаж қилиб бўлдилар. Бу двигатель Париж Коммунаси номли Гдиня кемасозлик корхонасида қурилаётган Польшанинг биринчи 100 минг тонна юк кўтара оладиган денгиз кемаси учун мўлжалланган. Бўлғуси кеманинг двигатели катта: вазни 763 тонна, узунлиги 18 метр, бўйи эса тўрт … қаватли уйникича келади.

◆ Болгарияда узунлиги 1000 километрга борадиган улкан автомобиль йўли ҳалқасини қуриш ишлари бошлаб юборилди. Замонавий тезюрар магистраллар БХР пойтахтини Варна ва Бургас билан боғлайди. Ҳалқа йўл бетининг эни 20 метрдан ошади. Машиналар бу йўлда оширилган тезликда юра олади. Чунки кесиб ўтадиган йўлларнинг бари турли баландликларда жойлашади.

◆ Миср, Ливия, Тунис, Жазоир ва Марокаш бирлашган энергия системасини вужудга келтириш тўғрисида қарор қабул қилинди. У Африкада энг катта система бўлади. «Ал-Жумҳурия» газетасининг хабар беришича, келаси йилнинг бошларида ушбу масала юзасидан тайёргарлик кенгаши ўтказилади.

◆ «Торэй» компанияси «Кера ханко коге» фирмаси билан ҳамкорликда нефть ишлаб чиқариш чиқитларидан сунъий протеин олишнинг янги методини ишлаб чиқди. Янги технология махсус биологик катализаторлар ишлатилишини кўзда тутади.

Янги маҳсулот «Л типидаги лизин» номини олди. Унинг хоссалари патокадан олинувчи протеин билан бир хилдадир. «Л типидаги лизин» чорвачиликда ва фармацевтика саноатида кенг қўлланилади.

◆ Япония ҳукумати узунлиги 2 минг километрга борадиган 5 та янги темир йўл магистраллари қуриш узоқ муддатли планларини маъқуллади. Ҳозирги вақтда Токио, Нагоя, Осака, Киото ва Окаяма шаҳарлари ўртасида поездларнинг соатига 200 километрдан зиёд тезликда юриш имконини берувчи темир йўллар ётқизилган.

Янги линия Хонсю ороли билан Сикоку оролини боғлайди. Янги темир йўл магистралларини 1985 йилда қуриб битказиш мўлжалланади.

Спорт

БОКСЧИЛАР, РИНГГА!

Бугун кечқурун «Ёшлик» спорт аренасида ана шу команда билан ёш чарм қўлқоп усталари рингга чиқишади. Соат 18 да бу ерда ёшлар командалари ўртасида СССР Кубоги учун биринчи бокс турнири бошланади. Тошкент рингида 1952—1955 йилларда туғилган ёш спортчилар куч синашадилар.

Соврин учун мусобақалар икки группада ўтказилмоқда. Энг кучли саккиз коллектив шаҳримизга ташриф буюрди, яна саккиз команда Бокуда ўзаро беллашишади. Тошкентлик бокс муҳлислари Москва, РСФСР, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Латвия, Арманистон ва жонажон республикамиз ёш чарм қўлқоп усталарининг олишувларини кузатишади. Бизнинг группадаги командалар ҳам икки кичик группага бўлинган, ана шу кичик группалардаги олишувлар давра системасида ўтказилади. Сўнгра кичик группаларнинг ғолиблари соврин учун ҳал қилувчи олишувда беллашадилар.

Бугун биринчи бўлиб рингга Москва ва Ўзбекистон боксчилари чиқишади. Улардан кейин Латвия ва Арманистон терма командалари учрашадилар. Эртага мусобақалар соат 13 да бошланади. Шу куни тартиби билан Украина—Белоруссия, Ўзбекистон — Арманистон ва Москва — Латвия учрашувлари бўлиб ўтади.

Финал олишувларини 14 октябрда ўтказиш мўлжалланган. Соат 14 да 3—4 ўринларга даъвогарлик қилаётган командалар учрашади, сўнгра бош финал олишувида ғолиб команда аниқланади.

Халқаро тоифадаги арбитр москвалик В. Дадаев ёшлар командалари ўртасида бокс бўйича СССР Кубоги учун биринчи турнирнинг беш судьяси этиб тайинланган. Унинг ўринбосари — республика тоифасидаги судья Б. Газизов (Тошкент).

◆ ФУТБОЛ

НАВБАТДАГИ ТУРДА

Куни кеча бўлиб ўтган футбол бўйича СССР биринчилигининг 26-тур учрашувларида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Спартак» (Москва)—«Қайрат» — 1:0. «Арарат» (Ереван) — «Динамо» (Москва) — 1:1 (ўн бир метрли тўплар бўйича москваликлар 5:3ҳисобида ғолиб чиқишди), ЦСКА—«Динамо» (Киев) —3:0, СКА (Р—д.) — «Карпати» — 0:1, «Зенит», (Ленинград) — «Заря» — 3:2, «Шахтёр» (Донецк) — «Днепр» (Днепропетровск) — 2:1.

«Динамо» (Тбилиси) — «Торпедо» (Москва) ўйини бугун бўлади.

БОБОЧИНОР

Саёҳ саргузаштлари

Тошкент — Термиз Катта ўзбек трактидан 600 километр юрсангиз, Гузардан кейин Сайроб қишлоғи келади. Бу қишлоқ Сурхондарё областининг Бойсун районига қарайди. Сайроб ўзининг муздек чашма сувли булоқлари ва азим чинорлари билан йўловчиларни ўзига мафтун этади.

Булоқ сувлари ҳарорати иссиқ июль ойида 4—5 градусдан ошмайди. Булоқ сувида эса балиқлар жуда кўп. Балиқни кимдир атайлаб булоқда кўпайтирганми ёки ҳовузга қуйиладиган ирмоқдан ўзи оқиб келганми, буни ҳеч ким билмайди. Уларни томоша қилиб дам оласиз.

Йўлнинг чап томонида ошхона ва чойхона мунтазам ишлаб турибди. Одам гавжум. Шу ошхона ва чойхонани салобатли шохлари билан қоплаб турган бобочинорга кўзингиз тушади. Чинорнинг ёши улуғ — олимларнинг фикрича, у 700—800 ёшда, узунлиги — 26 метр, кенглиги 15 ярим метр. Унинг орқа томонида каваги бор, бу кавакда революциядан олдин эски мактаб бўлган. Дарахтнинг ички қисмида собиқ талабалар томонидан араб тилида ёзилган йиллар рақами хотира бўлиб қолган. Кавакнинг баландлиги 5—6 метр, эни 4—5 метр келади, яъни кенг уйга ўхшайди. Бу кавакни энди ҳар хил қушлар макон тутишган. Баъзи кимсалар ичкарида гулхан ёқишган.

Ҳозирги вақтда жаҳон адабиётларида чинорнинг ватани ҳақида аниқ фикр йўқ. Лекин республикамизнинг айрим жойларида ёши 1000 га борган, ондасонда учрайдики, бу, ўтмишда республикамиз чинор ўрмонлари билан қопланганлигини кўрсатади. Жумладан: Магайли, Қизилолма, қишлоқлари атрофларида, Сангардан, Тўполанг, Қўштут, Чоп дарё ҳавзаларида чинорларни якка ҳолда учратамиз.

Чинорларнинг камайиб боришига табиий жараёнлар ва одамлар катта таъсир этган. Улардан маҳаллий аҳоли ўтин сифатида фойдаланиб келган.

Чинор ўзбек халқининг қадим ота-боболаридан ўтиб келаётган дарахти ҳисобланади. Чинор ўтмишда маҳаллий аҳоли яшайдиган жойларда кўп бўлган, чунки уни аҳоли кўпайтириб борган. У ҳар қандай географик муҳитда ўса олиши билан характерлидир.

Чинорни республикамизнинг шаҳар ва посёлкаларида, район маркази кўчаларида кўпайтириш айни муддао бўлур эди. Бу дарахт жуда кўркам манзара беради; ёзда салқин, қишда қор-ёмғирга соябон бўлади. Айниқса, шаҳар кўчаларидаги чангни ютишда, шовқинни камайтиришда чинорга тенг келадиган дарахт йўқ.

Ш. ЭРГАШЕВ,
география фанлари кандидати.

СУРАТДА: Бобочинор.

Ажойиботлар оламида

УЛАРГА КАСКА ЯРАШАДИ

Халқ Польшасида «аёлларники бўлмаган» насблар тобора камайиб бормоқда. Жумладан, Вроцлав шаҳридаги кўнгилли ўт ўчириш командалари аъзолари орасида «ожиз жинс» аъзолари вакиллари 300 кишини ташкил этади. Вроцлавлик аёллар ўт ўчириш каскасини фахр билан кийиб юришдан ташқари, ўтни маҳорат билан ўчирадилар, завод ва фабрикаларнинг коллективлари ўртасида ўт кетиш хавфини олдини олишни ташкил этиш бўйича катта ишларни амалга оширяптилар.

ХЭЛЛО, МЕНИНГ ГЕНЕРАЛИМ!

Голландия армиясида унвони ўзидан юқори бўлган кишига честь бериш ҳарбий одати бекор қилинди. Эндиликда офицерга честь берадими ёки ўртоқларча қўл силкиб қўядими — буни солдатнинг ўзи билади.

Уставнинг янги параграфи икки пайтни мустасно қилади: ҳарбий тантаналар пайтида, шунингдек НАТОнинг чет эллардаги ҳарбий манёврлари вақтида солдат унвони юқори бўлган ҳарбийларга честь бериши шарт.

МЎЪЖИЗАСИЗ МЎЪЖИЗА

Польшанинг «Дзенник людови» газетаси 37 ёшли турк деҳқони Юсуф Офкан билан юз берган, медицина тажрибасида жуда камдам-кам учрайдиган ҳодиса ҳақида ёзди. Юсуф Офкан узоқ вақт кўр ва гаранг бўлиб юрди. Кунлардан бир кун унинг тиши оғриб қолди ва у яқин жойдаги тиш врачларидан бирига мурожаат қилди. Врач унинг тишини суғуриб олганда. Офкан хушидан кетиб қолган эди. Ўзига келгач эса, у врачга ҳам кўриб, ҳам эшитаётганини қувонч билан маълум қилди. Ишнинг кутилмаган натижасидан мамнун бўлиб кетган врач бемордан хизмати учун икки баравар ҳақ тўлашни талаб қилди.

ҲАВО СОАТЛАРИ

Француз фирмаларидан бири ҳаво ёрдамида ҳаракатга келадиган девор соатларини яратишга киришди. Лойиҳа бўйича уларнинг механизми атроф муҳитдаги салгина ҳарорат ўзгаришини ҳам механик энергияга айлантириб беради. Бу соатларнинг энг яхши томонларидан бири шуки, улар енгил, бундан ташқари уларни ҳар… 600 йилда бир марта тозалаш керак бўлади.

МАНОЛВАН ОИЛАСИНИНГ ТАҚДИРИ

Хадсон Манолваннинг иши Жанубий Африка Республикасида жамоатчилик фикрини тўлқинлантириб юборди. Унинг отаси оқ танли, онаси — негр эди. Унинг ўзини эса «оқ танли» ҳисоблашди, маъмурлар «оқ танли»ларга «қоралар»га нисбатан яхши муносабатда бўлишади. Унинг икки қизини ҳам «оқ танли» ҳисоблашади ва улар оталари билан бирга яшайдилар. Лекин учинчи қизи — йиллар ўтиши билан териси бироз қорайган 18 ёшли Констанцияни маъмурлар «қора танли» деб белгилашди. Амалда бу Констанция ё ота-онасини уйини ташлаб кетиши керак, ёки ўз отаси даргоҳида худди келгинди оқсочдай яшаши керак деган сўз. Сабаби «оқ танли» ва «қора танли» кишилар бир том остида яшашлари мумкин эмас.

(АПН).

Қулайликлар адреси:

Музика асбобингиз бузилса...

Чолгу асбобингиз бузилиб қолса, «Сервис» фирмасининг хизматидан фойдаланишингиз мумкин. Музика асбоблари устахонаси шаҳримиздаги Фигельский кўча 9-уй, Марказий ва Олой бозорлари қошида жойлашган. Бу ерда истаган музика асбобингизни сифатли қилиб тузатиб беришади.

Командировкага борадиган бўлсангиз...

Агарда сиз узоқ муддатли командировкага борадиган бўлсангиз-у, қимматбаҳо буюмларингизни сақлаш учун жой топа олмасангиз, «Ломбард» хизматидан албатта фойдаланинг. Бу ерда маълум муддат билан хоҳлаганча буюмингизни қолдиришингиз мумкин. Ёки сизга тўсатдан пул керак бўлиб қолди-ю, уни ҳеч қаердан қарзга бўлса ҳам топиш имконияти бўлмади, дейлик. Шунда сиз бирор қимматбаҳо буюмингизни вақтинча гаровга қолдириб, пул олиб туришингиз мумкин.

«Ломбард» Глинка кўча, 13-уйда жойлашган. Телефони 55-28-39.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10|X да **Лақма**, 11|X да **Жумагул** (кеч соат 7 яримда).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 9|X да **Трибунал**, 10|X да **Беш кунлик куёв** (кеч соат 7 яримда).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **ИВАН АНИСИМОВ РАҲБАРЛИГИДАГИ УРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ** (кеч соат 7 яримда).

Кино

9 ОКТЯБРДА

Мен — Шаповалов — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Угай она — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кечқурун).

Ниҳоллар (тоқ соатларда), **Чунки улар бир-бирларини севдилар** (жуфт соатларда): — «ДРУЖБА».

Она муҳаббати — «КЎКЧА» (кечқурун).

Лочин изидан —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

10 ОКТЯБРДА

Мен — Шаповалов — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Угай она — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кечқурун).

Ниҳоллар (тоқ соатларда), **Чунки улар бир-бирларини севдилар** (жуфт соатларда): — «ДРУЖБА».

Она муҳаббати — «КЎКЧА» (кечқурун).

Оқ бўрилар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг савдо бошқармаси

«ШУҲРАТ» САНОАТ МОЛЛАРИ МАКТАБ-МАГАЗИНИ

саноат моллари сотувчиларини тайёрлайдиган 6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларга Тошкент шаҳрида доимий пропискаси бўлган 8-10 синф ҳажмида маълумотли 17-22 ёшли йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқувчиларга 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия берилади.

Курсларни тугатганлар янги магазинларга ишга юбориладилар ва уларга Тошкент совет савдоси техникумига кириб ўқиш учун имтиёзлар берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Чилонзор» массиви, 11-квартал, 17-уй (27, 29, 32, 50, 54, 63 автобуслар, 6, 11, 12 троллейбусларнинг «Қатортол кўчаси» бекати).

«СРЕДАЗНЕФТЕГАЗСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ 5- ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН БОШҚАРМАСИГА

Урта Осиё территорияларида ишлаш учун электр монтажи ишлари бўйича мастерлар ва прораблар, ҳамма разряддаги слесарлар, монтажчилар, электриклар, газ-электр пайвандчилар, экскаватор машинистлари, автокранчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи - ишбай. 15-55 процент қўшимча ҳақ, иш кўчма бўлганлиги учун 30 процент қўшиб берилади.

Ишга шаҳар ва район пропискасида турувчилар қабул қилинади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»
«СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТИНИНГ 8-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда башняли кран машинистларини тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

18 ва ундан катта ёшдаги, 8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган рус группаларига қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 3 ярим ой, стипендия — 75 сўм.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ш.Руставели кўчаси, 19-уй, Ўқув комбинати.

Телевизор

9 ОКТЯБРЬ

Сешанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Бокс бўйича СССР кубоги учун мусобақанинг очилиши. «Ёшлик» спорт аренасидан олиб кўрсатилади. 18.45 Мактабгача ёшдаги болалар учун. «Глобус» программаси (ўзбек тилида). 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 19.30 Миллионлар ленинча университети. «Коммунизмнинг ахлоқ принциплари». **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.00 «Фан» программаси. 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Шеробод қизлари. 21.20 Пахтакорлар учун концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Крылья Советов» — ЦСКА. В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади. 00.45 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Фан оламида. 18.30 И. Гайдн. «Симфония». Москва Давлат филармонияси камер оркестри чалади. 18.50 Спорт программаси. 1. Футбол янгиликлари. 2. Рангли телевидение. Спорт кундалиги. **Тошкент кўрсатади.** 19.30 Адабий кўрсатув (рус тилида). **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

10 ОКТЯБРЬ

Чоршанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.15 «Чорраҳадаги кишилар». Кўп серияли бадиий фильм. 1-серия. 14.15 Санъат усталарининг концерти. 15.15 «Сенга нима қимматли». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 15.35 Рангли телевидение. V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивалининг лауреат фильмлари. «Доғистон тароналари». Фильм-концерт. 16.00 «Кондратий Рилеев». Адабиёт ўқув кўрсатуви. 17.00 Кўрсатувлар программаси. 17.05 Янгиликлар. 17.15 Ўқувчилар учун. «Кучлилар, эпчиллар, довюраклар». 17.45 «Директор» Телевизион очерк. 18.15 Рангли телевидение. «Лайне» вокал чолғу ансамбли куйлайди. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 «Денгиз қароқчилари». Болалар учун мультфильм. 18.45 Ўқувчилар учун. «Вожатийлар клуби» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.15 «Коммунист» программаси. 19.45 «Ахборот» информацион программаси. **Ўзбек тилида:** 20.00 Ўн минут музика. 20.10 Ёзувчи ва замон». 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Рангли телевидение. «Назм ва наво». **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР кубоги учун. Финал. «Динамо» (Киев) — «Арарат» (Ереван). В. И. Ленин номли марказий стадиондан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув программаси. 11.30 Химия. 10-синф. «Эркин радикаллар, занжирли реакциялар». **Рус тилида:** 12.00 Телевизион фильм. 12.25 Химия 10-синф. «Эркин радикаллар, занжирли реакциялар». 13.00 «Волга-Волга» Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 «Москва ва москваликлар». 19.00 «Жаҳон халқлари ижоди», 19.25 «Енисей учрашувлари». Красноярск ўлкасида Совет адабиёти кунлари. 20.00 Рангли телевидение. «Сизнинг фикр ва мулоҳазаларингиз», 20.45 «Чорраҳадаги кишилар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.00 Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнаткашлари учун телевизион программа. «Беш йиллик маршрутлари бўйлаб». 22.20 «Сирли рақиб». Бадиий фильм.

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
9 ОКТЯБРЬ, 1973 й.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р—03739. Нашр В—2299.